Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

№ 158 (7. 247) ◉ 1990 йил 16 июль, душанба ◉ Баҳоси 3 тийин.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида АХБОРОТ

1990 йил 13 ва 14 июль кунлари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVIII съезди сайлаган КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлиб ўтди.

Пленум яширин овоз бериш йўли билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини қуйидаги таркибда сайлади: М. С. Горбачев, М. М. Бурокявичюс, Г. Г. Гумбаридзе, С. И. Гуренко, А. С. Дзасохов, В. А. Ивашко, И. А. Каримов, П. К. Лучинский, А. М. Масалиев, Қ. Маҳкамов, В. М. Мовсисян, А. Н. Муталибов, Н. А. Назарбоев, С. А. Ниёзов, И. К. Полозков, Ю. А. Прокофьев, А. П. Рубикс, Г. В. Семенова, Э.-А. А. Силлари, Е. Е. Соколов, Е. С. Строев, И. Т. Фролов, О. С. Шенин, Г. И. Янаев.

Қуйидагилар КПСС Марказий Комитетининг котиблари этиб сайландилар: О. Д. Бакланов, Б. В. Гидаспов, А. Н. Гиренко, А. С. Дзасохов, В. А. Купцов, Ю. А. Манаенков, Г. В. Семенова, Е. С. Строев, В. М. Фалин, О. С. Шенин, Г. И. Янаев.

Қуйидагилар Секретариат аъзолари этиб сайландилар: В. В. Анискин, В. А. Гайворонский, И. И. Мельников, А. И. Тепленичев, Г. Турғунова.

Пленум И. Т. Фроловни «Правда» газетасининг бош муҳаррири этиб сайлади.

ПАРТИЯНИ ҚАТЪИЯТ БИЛАН ЯНГИЛАЙЛИК, ҚАЙТА ҚУРИШ ЙЎЛИДА КЕНГ МИҚЁСДА БИРЛАШАЙЛИК

М. С. ГОРБАЧЕВнинг КПСС XXVIII съездидаги якунловчи нутқи

Азиз делегат ўртоқлар!

Съезд ўз ишини тугаллади. Кун тартибидаги масалалар кўриб чиқиб бўлинди, энди мен пировардида бир неча сўз айтмоқчиман.

Ҳозир, чамаси, XXVIII съезд партиядаги, жамиятдаги воқеаларнинг боришига қандай таъсир ўтказишини тўла-тўкис баҳолаш қийин. Бироқ, менимча, ҳар ҳолда бир нарса равшан — у узоқ давом этадиган, салмоқли таъсир ўтказади. Хўш, съезд партия учун қандай йўл-йўриқлар қабул қилди, у жамиятга қандай хабарлар йўлламоқда?

Аввало КПСС партия ташкилотларининг, партия комитетларининг ишчилардан, деҳқонлардан ва зиёлилардан ҳамон ажралиб турганлигини бартараф этишга, мамлакатнинг меҳнат жамоалари билан кундалик жонли турмушни йўлга қўйишга аҳд қилди. Шу асосда у ўзининг жамиятдаги пешқадамлик ролини оширишга, инқилобий қайта қуришимизнинг мақсадларига эришишга янада кўпроқ ҳисса қўшишга қарор берди. Сўнгра. Партия Советларга муносабатни тубдан ўзгартириш, унинг фаолияти билан шуғулланишга уринишдан воз кечиш, Советларнинг мустаҳкамланишига ҳар томонлама кўмаклашиш, аҳолининг энг зарур эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ бўлган муаммоларни ҳал этишда халқ депутатларига ёрдамлашиш ниятида эканини билдирди.

Съезд партиянинг бошқа ижтимоий-сиёсий ҳаракатлар ва ташкилотлар билан алоқа боғлашга тайёрлигини изҳор этди. Инқирозни бартараф этиш ва чуқурислоҳотларни амалга ошириш йўлида Марказий Комитетнинг Сиёсий ҳисоботига оид резолюцияда билдирилган кенг миқёсда бирлашиш ғояси — тактика мулоҳазаси билан айтилган ибора эмас, балки мамлакат ва халқ манфаатлари ҳақидаги ғамхўрлик тақозоси билан қилинган жиддий таклиф эканини энди биз амалда исботлашимиз керак. Бу осонликча бўлмайди, кўриб турибман, буни ўзлаштириш ҳам осон бўлмас, аммо биз ўз йўлимизни танлаб олдик. Ўйлайманки, бу — қайта қуриш жараёнлари боришининг ўзи тақозо этган жуда тўғри ва керакли йўлдир. Биз демократия ва социализм йўлидан бораётган барча кучларга қўл узатамиз ва уларни ҳамкорликка чорлаймиз.

Съездимиз жамиятга яна бир муҳим хабар бермоқда. Съезд партияни инқироз гирдобидан чиқариб олиш учун бениҳоя муҳим қадамлар қўйди. Биз хатоларни ҳалол очиб ташладик ва социализм байроғи остида қилинган жиноятларни кескин қоралаб, халқимизнинг ижодий кучларини бўғиб келган ҳамма иллатларни улоқтириб ташладик. Аммо шу билан бирга коммунистларнинг неча-неча авлодлари мамлакат учун қилган ҳамма фойдали ишларни йўққа чиқариш йўлидаги уринишларни қатъиян рад қиламиз. **(Қарсаклар).** Партиядан тавба-тазарру қилишни, ўч олишни талаб қилаётган, уни оз бўлмаса жиноий ташкилот, деб эълон қилаётган кимсалар шу йўл билан уни сиёсий турмушдан четлаштиришга, шу тариқа жамиятни инқилобий янгилаш бутун ишига зарба уришга очиқдан-очиқ интилмоқдалар. Биз буни бошқача эмас, айнан шундай деб биламиз. Қисқаси: бундай усулларни ишга солаётганларга демократияга зид бўлган мана шундай гиж-гижловчилик фаолиятини тўхтатишни тавсия этамиз. Коммунистлар эса даҳмазаларни улоқтириб ташлаб, енг шимариб ғайрат билан ишлашлари керак, ўртоқлар. **(Қарсаклар).** Халқ КПСС ҳақида унинг ишларига қараб баҳо беради. **(Қарсаклар).**

Шу кунлар давомида бу ерда қайта қуришни бундан буён қандай олиб бориш, қайси вазифаларни биринчи галда ҳал қилиш ҳақида кўп ва батафсил гапирилди. Натижада биз энг туб ўзгартишларнинг биринчи галдагиларини — қишлоқни ривожлантириш, озиқ-овқат муаммосини ҳал этиш, янги Иттифоқ шартномасини ишлаб чиқиб, қабул этиш; истеъмол бозоридаги аҳволни яхшилаш, иқтисодий ўзгартишларни кучайтириш; интизом ва тартибни мустаҳкамлаш зарурлигини тушуниб олдик. Биз эртагаёқ киришмоғимиз керак бўлган энг муҳим ишлар мана шулардан иборат. **(Қарсаклар).**

Шу мақсадда СССР Президентининг Конституцияда белгилаб қўйилган ҳамма ваколатларидан фойдаланилади, деб сизларга ваъда бермоқчиман. Ҳеч кимнинг қайта қуришни барбод этишига йўл қўйилмайди! **(Қарсаклар).**

Халқаро ишларда бизда кўпгина муҳим вазифалар навбат кутиб турибди. Ғарб мамлакатлари раҳбарларининг Совет Иттифоқини энди душман, деб ҳисобламаймиз, унга дўстлик ва ҳамкорлик қўлини узатамиз, деган баёнотидан мамнуният изҳор этиш учун шу минбардан фойдаланмоқчиман. Дарвоқе, ростини айтганда, биринчи бўлиб биз қўл узатган эдик. Аммо бу ишда ким устун эканлиги ҳақида баҳслашмоқчи эмасмиз. «Совуқ уруш»га чек қўйилганлиги муҳимдир. **(Қарсаклар).**

Етти Ғарб давлати раҳбарларининг яқинда Хьюстонда бўлиб ўтган учрашувида Совет Иттифоқига иқтисодий мадад бериш эҳтимоли ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Биз бу хусусда қандай фикрдамиз? Бу масалани жамоатчиликкина эмас, Ғарб мамлакатларининг ҳукуматлари ҳам ўртага қўяётганлигининг ўзи бизнинг ўз яккаланишимизни бартараф этишга ва жаҳон иқтисодиётига қўшилишга интилишимиз маъқуллаб кутиб олинаётганлигидан дарак беради. Биз ҳамкорлик қилишга тайёрмиз ва кўмак учун миннатдор бўламиз. Биз илтимосчилар тариқасида эмас, балки ҳеч нарсани текинга олишни хаёлига келтирмаётган ҳамкорлар тариқасида иш тутамиз. Айни вақтда бундай ҳамкорлик учун бирон-бир сиёсий шартлар қўйиш йўлидаги уринишлар истисно этилишини таъкидлаб қўймоқчиман. Ҳамкорлик фақат тенг ҳуқуқли ҳамда ўзаро манфаатли асосдагина ривожланиши мумкин ва лозим. **(Қарсаклар).**

Энди партиянинг ўзи ҳақида.

Биз съезд ишининг якунларини аввало коммунистларга етказишимиз, партия туб қайта қуриш даврига кирганини чуқурроқ англаб олишда уларга ёрдам беришимиз лозим. Партия ўзининг ҳаёт қобилиятини тўла-тўкис намоён этиши, амалда пешқадамлик салоҳиятига эга бўлиб қолиши учун учта шартни таърифлаб бермоқчиман.

Биринчидан, бунинг учун партия ўзининг бутун ишини ва бутун тузилишини янги Устав ва съезднинг Дастурий баёноти негизида қатъият билан ва ҳеч кечикмай қайта қуриб олиши, шу тариқа янги шароитда ўзининг пешқадам партия бўлиш ролини самарали бажариши лозим. Биз КПССда кенг қамровли демократия, ўртоқлик, рўй-ростлик, ошкоралик, танқид асосида партиялилар оммасининг ҳокимиятини қарор топтириш учун ҳамма ишни қилишимиз керак.

Иккинчидан, сиёсат ва амалий фаолиятнинг бир қанча масалалари хусусида турли фикрлар ва ҳатто ҳаракат дастурлари мавжуд бўлган шароитда кўпчилик озчиликка ҳурмат билан қараши лозим. Биз бир-биримизнинг фикримизни эшитишни ўрганишимиз, куч билан зуғум қилмаслигимиз, чўчитмаслигимиз керак. Ҳақиқат иш натижаларига қараб амалда исботланадиган бўлсин.

Ниҳоят, учинчидан, — ўқиб ўрганишимиз, ўз маданиятимизни оширишимиз керак, ўртоқлар. Агар биз шу йўлга ўтиб олсак, бошқа кучлар билан мулоқот қилишимиз ва алоқа боғлашимиз осонроқ бўлади, меҳнаткашлар оммасининг ва улар ташкилотларининг кўпроқ ишончини қозонамиз.

Марказий Комитет ва Бош котиб сифатида мен ҳам жумҳуриятларнинг Компартиялари ўзларининг янги мустақил мақомига тезроқ эга бўлиб олишларига ҳар томонлама кўмаклашаверамиз, уларнинг бу янги мақоми коммунистларни ва миллатларни пароканда қилишга эмас, балки КПССни муштарак ғоявий-сиёсий негизда — кўп миллатли буюк Иттифоқимизнинг яхлитлиги манфаатлари йўлида байналмилал руҳда янгича жипслаштиришга олиб борган бўлур эди. **(Қарсаклар).**

Охирида мен қуйидагиларни айтмоқчиман.

Съезд арафасида, ҳатто съезд ишлаб турган кунларда ҳам, айниқса дастлабки пайтларда ўз мамлакатимизда ҳам, жаҳон матбуотида ҳам КПСС янгиланиш қобилиятидан маҳрум бўлиб қолган, унга сингиб кетган ақидапарастлик ва гуруҳбозликка барҳам бера олмайди, у қолоқликка, бинобарин, парчаланишга, сиёсат саҳнасидан кетишга маҳкум, деган хавотирликлар билдирилганлиги сир эмас. Бу хавотирликлар ўринсиз бўлиб чиқди, деб ишонч билан айтса бўлади. Бу — сўнгги съезд ва унда КПСС дафн этилади, деб умид қилганлар бу сафар ҳам янглишдилар. КПСС яшамоқда ва яшайверади, мамлакатимиз тараққиётига, жаҳон маърифатининг тараққиётига ўзининг тарихий ҳиссасини қўшаверади. **(Қарсаклар).**

Партияни янгилашда катта қадам қўйилди. XXVIII съезд жўнгина ўтгани йўқ. Унда, очиғини айтганда, сўнгги дақиқаларгача ҳам жўшқин мунозаралар, таъбир жоиз бўлса, шиддатли тўқнашувлар бўлиб турди. Аммо у охир-оқибатда қайта қуришнинг руҳи ва мақсадларига мос келадиган муҳим қарорлар қабул эта олди. Эҳтимол, биз бугун партиямиз учун, социализм учун, халқимиз учун, унинг бугунги ва эртанги куни учун жон куйдираётган кишилар сифатида зўр мамнуният билан қайд эта оладиган энг муҳим ютуғимиз ҳам — мана шудир. **(Қарсаклар).**

Энди биз ўзимиз бошлаган янги йўлдан оғишмай боришимиз, эски йўлга тойиб кетмаслигимиз, одатдаги изга қайтмаслигимиз керак. Чунки бу — партия учун ҳалокат бўлур эди. Биз янги шароитда ўзларининг манфаатларини изҳор этиб, ҳимоя қила оладиган сиёсий куч бўлмиш партияга ишонаётган кўп миллионлаб совет кишиларининг умидларини пучга чиқаришга мутлақо ҳаққимиз йўқ. Келинглар, КПСС ўзини ўзи қайта қуриб, халқнинг мана шу умидларини рўёбга чиқаришга қодир эканлигини исбот қилайлик, мана шунда у ўз обрў-этиборини қайта тиклаб олади, ҳақиқатан ҳам пешқадам партия бўлиб қолади, унинг кучи буйруқ беришда эмас, балки одамларнинг онгига таъсир ўтказишда эканлиги намоён бўлади.

Шу билан сўзимни тамомлаб, сизларга сиҳат-саломатлик, ишларда муваффақият тилашга ва биз бу ерда, съездимизда биргаликда қилган иш учун сизларга ташаккур айтишга ижозат бергайсизлар. **(Давомли қарсаклар).**

КПСС XXVIII съезди: партияни янгилаш йўлидан

Илк таассуротлар

● КПСС XXVIII съезди ниҳоят ўз ишига якун ясади. Делегатлар ўз жамоаларига қайтиб келдилар. Партиянинг асоси — бошланғич ташкилотларда коммунистлар съездда қабул қилинган қарорлар юзасидан ўз фикрларини билдирмоқдалар. Яъни, съезднинг баҳс, мунозара руҳи энди ташкилотларга кўчди.

БУ ҲАҚДА оддий коммунистлар фикри билан танишиш мақсадида Тошкент «Фотон» электронтехника заводи ишчилари билан учрашдик. Уларнинг аксарияти съезддан, айниқса, М. С. Горбачевнинг ишчилар билан учрашганидан мамнунлигини айтишди. Бу ҳам бўлса партиянинг яна ишчи синфига эътиборини қаратганининг исботидир. Айни пайтда улар қайта қуришдаги тўсиқлар, уларнинг вужудга келиш сабаблари ёки айбдорлари ҳақида ўзаро тортишаётганликларига; қишлоқ хўжалигими, енгил саноатми ёки бозор иқтисодиётими ўз муносабатларини билдираётганининг гувоҳи бўлдик.

К. КОРНЕЛИК. 5-цех ишчиси: Беш йилдан буён қайта қуриш ҳақида гапирамиз. Лекин кўп гапираётган ишларимиз амалга ошмай қолаяпти, аниқроғи қайта қуриш чўзилиб кетаяпти. Қаерда, нима хатога йўл қўяяпмиз? Съезддан бу саволга жавоб олдик десак бўлади. Партиядаги қайта қуриш аввало янги сайланган Сиёсий бюро аъзоларига кўп жиҳатдан боғлиқ. Ким бўлишидан қатъий назар, партия етакчиси масъулиятни бўйнига ола билиши ва чўчимаслиги керак.

— Съездда яна партиянинг номини ўзгартириш, демократик централизм принципидан батамом воз кечиш ҳақида фикрлар айтилди...

— Коммунистик партиянинг номини ўзгартириш билан иш битмайди. Биз ҳар бир нарсага реал қарашимиз керак. Ҳозирги кунда жамиятимизда асосий сиёсий куч бу — Коммунистик партия бўлиб қолаяпти. Негаки унда тажриба бор.

Демократик централизм принципини КПСС Уставидан олиб ташлаш керак, деб билдирилган фикрларга қўшилмайман. Чунки бусиз партияда интизомни чуқурлаштириб бўлмайди.

— Партиядаги интизом шунча йиллардан буён мустаҳкам, деб ҳисоблайсизми?

— Йўқ, албатта. Ўзимизнинг жамоа мисолида оладиган бўлсак, 40 нафар коммунист билан ёнма-ён ишлаймиз. Уларни партия йиғилишларига чақириш тўғриси, жуда қийин. Съездда тафтиш комиссиясининг ҳисоботига эътибор бердингизми? Қанча минг коммунистлар бадал тўлашдан бош тортишган. Бу ҳам ўша интизомнинг йўқлигидан. Келгусида эҳтимол кўппартиялилик шароити демократик централизмни четлаб ўтар, аммо ҳозир у керак.

— Съезд ҳисоботларининг деярли ҳаммаси билан танишдим, — дейди сўзида давом этиб Константин Корнелик. — А. Н. Яковлев ўз позициясида мустаҳкам туриб жавоб берди. В. А. Медведевнинг эса шундай жавобга тайёрлиги сезилмади.

Шарқий Европада Коммунистик партияга нисбатан муносабатнинг салбий томонга кескин ўзгариб кетиши шу боисдан деб биламан. Қишлоқ хўжалиги бўйича Е. К. Лигачев берган ҳисоботида у камчиликларни очиқ-ойдин тан олди. Тўғриси ҳам шуда. Биргина пахта нархини ошириш ёки ерни деҳқонларга бўлиб бериш ҳақида гап бўларди-ю, ишга ўтилмас эди. Мана жумҳуриятимиз раҳбарияти ташаббусни қўлга олиш билан иш олдинга силжигандек бўлди. Съездда қабул қилинган қарорлар амалга ошишига умид қилаяпмиз. Ўзгариш бўлиши шарт.

Р. ШОКИРОВ, 13-цех ишчиси: Бошқача йўлимиз ҳам йўқ. Кейинги вақтларда иш Криловнинг масалидаги сингари ҳар томонга қараб тортилаётган эди. Партия ҳам ишчилар оммасидан ажраб қолаётган эди. Шу съезднинг ўзида Иттифоқ бўйича ишчи вакиллардан 11 фоизгина қатнашганининг ўзи фикримнинг далилидир.

Н. ПЕТРОВА, ишчи: Бозор иқтисодиётига ўтиш ҳозирча жумҳуриятимиз учун имкони йўқлигини делегатларимиз зўр бериб тушунтирдилар. Тўғри, келгусида турмушимизни юксалтиришнинг бирдан-бир йўли бозор эканлигини билиб турибмиз. Ҳатто буни мен ўзимнинг ҳамёним учун айтаётганим йўқ, деб куюниб гапирган Н. И. Рижковнинг сўзларида жон бор. Бироқ жумҳуриятлар шароити ҳисобга олиниб, босқичма-босқич ўтилмаса бўлмайди. Биргина Ўзбекистонимизда энг кўп истеъмол қилинадиган нонни олинг. Баҳоси ошса, қишлоқда оғир кун кечираётган ночор оилаларнинг аҳволи нима кечади? Бу нарса қандай қилиб ташвишга солмасин?..

— Қабул қилинаётган қарорларга қараб туриб, юракда қандайдир умид уйғонади, — дейди ҳамсуҳбатларига Р. Шокиров. — Одамлар дардини дадил айтадиган, айтганда ҳам бир-бири билан ҳисоблашадиган бўлдилар. Бунинг ўзи назаримда катта силжиш.

...Заводнинг мавжуд бошланғич партия ташкилотларида съезд қарорлари муҳокамаси бошлаб юборилган. Коммунистлар бошланғич ташкилотларида мунозараларини давом эттирмоқдалар. Фикрлар турлича, баҳс кескин. Аммо муҳими келгусида Коммунистик партияга эътиқодлари, ишончлари ҳамон ўшалиги гапларида сезилиб турибди.

Ф. ҲУСАНОВА.

— Янгиликлар
— Воқеалар
— Хушхабарлар

Устозлар марраси

⊙ В. П. ЧКАЛОВ номидаги Тошкент самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмасида кўплаб меҳрибон мураббийлар меҳнат қилишади. Ана шундай инсонлардан бири Жўра ака Абдуғаппоровдир.

Жўра ака заводдаги фаолиятини бундан 22 йил илгари бошлаган. Дастлаб 95-цехда фрезерчи бўлиб ишлади. Кейинчалик уни янги ташкил этилган 18-цехга таклиф этишди. Тажрибали ишчи ҳозирги кунга қадар шу цехда фаолият кўрсатмоқда.

Уни жамоа аҳли аввалambор инсонпарварлиги, кишилар қалбига йўл топа олиши учун ҳурмат қилади. У ҳақда гап кетганда эса «Ўз касбини зўр биладиганлардан» деб таърифлашади.

Жўра ака тажриба ва маҳорат сирларини ёшлар билан ўртоқлашишга ўрганиб қолган. Ҳозиргача кўплаб ёшлар мустақил фаолиятга йўлланма олдилар. Йигитали Эгамов, Паҳлавон Деҳқонов, Маҳмуджон Ҳолбоев, Иззат Исматов, Лёша Ким, Зокиржон Осмоновлар ана шундай шогирдлардан. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин.

Ишга янги келганлар янги касбни ўзлаштириши қийин бўлиши табиий, албатта. Кўпинча уларни маҳсулотнинг сифатсиз чиқиши каловлантириб қўяди. Шундай кезларда устоз уларнинг кўнглини кўтаради, ўзи иш ўрганаётганларга қийналганда ёрдам беради. У ҳар доим бир нарсани, инсонда мустаҳкам ирода бўлиши зарурлигини таъкидлайди. Тажрибали ишчи бугун 5-разрядга эга.

Ўз касбининг устаси масъулиятли, жонкуяр оила етакчиси ҳамдир. У икки ўғил ва бир қизини келгусида жамият учун фойдали инсон бўлиб етишишлари учун ҳаракат қиляпти.

Б. МАМАНАЗАРОВ,
ишчи.

Талабалар мева теришади

⊙ БУГУН Охунбобоев номидаги тиббий билим юрти талабалари ўқув йилини аъло баҳолар билан якунлаб меҳнат таътилига йўл олишди.

Улар Оржоникидзе районининг Қибрай жамоа хўжалигида бўлишиб, жамоа етиштирган мева ва сабзавотларни йиғиштириб олишда кўмак беришади.

Билим юрти талабаларининг мазкур хўжалик далаларида меҳнат семестрини ўтказиши анъанага айланиб қолган. Ҳар йили бу ҳар икки жамоа бир-бири билан ўзаро ёрдам алоқаларини мунтазам олиб боришмоқда.

Д. МУРОДОВ.

Қомусни тузувчилар сафида

⊙ XVIII аср Европа мусиқа маданияти тараққиётида алоҳида ўрин тутади. Шу даврда Оксфорд жамияти учун ҳам бу борада жиддий ижодий ўсиш кузатилди.

Ана шу улкан ижодий тараққиётга бағишланган жиддий тадқиқотлар олиб борилмоқда. Бу изланишлар Катта қомус нашри учун бой манба бўлиб хизмат қилади.

Ушбу нашр 1992 йилда Оксфорд шаҳрида чоп этилади. Уни рўёбга чиқариш учун жаҳоннинг турли бурчакларидан етакчи мутахассислар муаллифлар сифатида жалб қилинди. Тошкент давлат консерваториясининг доцентлари В. Плунгян ва И. Галушченколар ҳам янги қомусни босмага ҳозирлашда фаол қатнашмоқдалар.

Гап шундаки, улар Оксфорд жамияти мусиқа санъати тараққиёти бўйича самарали изланишлар олиб бормоқдалар.

А. АЛИЕВ.

Футбол

МЕЗБОНЛАР ОЛҚИШИ

БУГУН футбол бўйича олий лига командалари иккинчи давра ўйинларини бошлашади. Мусобақа жадвалида пешқадамлик қилиб келаётган Марказий армия спорт клуби Днепропетровскнинг «Днепр» командаси билан куч синашади.

Шанба куни биринчи лига командалари навбатдаги учрашувларини ўтказишди. Ўтган сафарги турда Олмаотада 2:0 ҳисобида ғалаба қозонган Сухумининг «Динамо» футболчилари Тошкентга аъло кайфиятда келишди. Бу учрашувда ҳам меҳмонлар «Пахтакор» спортчилари ўйиннинг дастлабки дақиқаларидаёқ меҳмонлар дарвозаси томон кетма-кет ҳужум уюштириб биринчи бўлимнинг тинчи дақиқасидаёқ ҳисобни очишди. Ҳужумчиларимизга ўз вақтида ёрдам бериб турган ярим ҳимоячилар ва ҳимоячиларнинг ҳаракатлари туфайли меҳмонлар дарвозасига яна икки гол киритилди. «Динамо»чилар ҳар қанча уринишмасин, мезбонлар дарвозасини дахлсиз қолдиришди. Иккинчи бўлимнинг охирги дақиқаларида майдонга тушган янги ўйинчи О. Тиллаев маҳорат кўрсатиб ҳисобни 3:0 га етказди.

Бундай ўйинни мезбонлар ҳамиша олқишлашади.

Қолган учрашувлар қуйидаги натижаларда тугади: «Локомотив» Г — «Металлург» — 0:0, «Факел» — «Нистру» — 0:2, «Ростсельмаш» — «Зенит» — 2:0, «Динамо» Ст — «Нефтчи» — 3:0, «Локомотив» М — «Тирас» — 4:0, «Кузбасс» — «Таврия» — 1:0.

● СУРАТДА: (чапдан ўнгга) коммунистлар К. Корнелик, Н. Петрова ва Р. Шокировлар съезд материалларини ўрганмоқдалар.

И. Шербек сурати.

Иқтисодий мавзуда

САНОАТ: ЯРИМ ЙИЛЛИК ЯКУНЛАРИ

Шартнома—пулдан азиз

ШАҲАР саноати корхоналари тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш шароитида ишлаяпти. Маҳсулот етказиб бериш, шартнома мажбуриятларини бажариш эса бу янги шароитда иқтисодий ютуқларнинг энг муҳим омили экани ҳеч кимга сир эмас. Ахир, халқ орасида шартнома пулдан азизроқ, деган нақл ҳам бежиз айтилмаган-да.

Хўш, бу муҳим омил шаҳарда қандай адо этиляпти? Ярим йиллик якун нималарни кўрсатди? Афсуски, бу борада мақташга арзигулик натижага эришилганича йўқ. Буюртмалар юзасидан шартнома мажбуриятлари шаҳар саноати бўйича 99,1 фоиз адо этилди. Бу январь — май ойларида эришилган натижадан 0,2 фоиз камдир. Бошқача айтганда, шаҳардаги ҳар беш корхонадан бири шартнома мажбуриятларига риоя этмади. Жами 35 та корхона 19 миллион 194 минг сўмлик маҳсулотни эгаларига етказиб бермади. Улар орасида Ўрта Осиё электр аппаратлари, «Тошкент» ёғочни қайта ишлаш, ип-газламалар, абразив, экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмалари, лак-бўёқ, грампластинкалар, химия-фармацевтика, дурадгорлик буюмлари, 1-ёғочни қайта ишлаш, мотор заводлари жамоалари ўз лафзларида турмадилар, улар буюртмачиларга бир неча юз минг, ҳатто миллион сўмлаб маҳсулотни кам етказиб бериб, улар олдида юзлари шувит бўлиб қолишди.

Тўғри айрим корхоналарда бунинг холисона сабаблари бор. Масалан, химия-фармацевтика заводига чет эл хом ашёси ва темир йўл юк ташиш қутилари етишмаяпти. Экскаваторчилар эса редукторларни ишлаб чиқариш қувватини ҳали ҳам ўзлаштириб олганларича йўқ. 1-ёғочни қайта ишлаш заводига Бирюсинск ва Братск ўрмон саноати хўжаликлари ёғочни белгиланган миқдорда етказиб бермаётир. Бу эса ҳақли равишда ташвиш уйғотмай иложи йўқ.

Имкониятга яраша бўлсин

ШУ йилнинг биринчи ярмида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ялпи ҳажми шаҳар бўйича ўтган йилнинг шу даврига таққослаганда 0,8 фоизга ошди. Бу бирмунча қувончли, албатта. Аммо, келинг, корхоналарнинг иқтисодий фаолиятига чуқурроқ бир назар ташлайлик. 1989 йилнинг июнь ойига нисбатан 80 та корхона ўз имкониятидан паст даражада ишлади. Улар орасида ўрмон хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Тошкент» ёғочсозлик, экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмалари, 2-ёғочни қайта ишлаш заводи, республика пойабзал моделлари уйи, тамаки фабрикаси бор.

Январь — июнда 56 та корхона 61 миллион сўмликдан зиёдроқ маҳсулотни кам ишлаб чиқарди. Ўзбекистон иккиламчи қора металлар, СССР 50 йиллиги номидаги «Тошкент трактор заводи», Ўрта Осиё кабель ишлаб чиқариш, ип-газламалар, Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмалари, 2-темир-бетон буюмлари, шампань винолари заводлари, «Тошкент нон маҳсулотлари» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош корхонаси ишчи-хизматчилари маҳсулот ишлаб чиқаришни камайтириб юбордиларки, бу истеъмол бозорида анчагина етишмовчиликларга сабаб бўлди. Агар ана шу корхоналар лоақал ўтган йилнинг биринчи ярми даражасида ишлаганларида ҳам шаҳримиз бўйича ўсиш суръатлари 103,3 фоизга етган бўлур эди.

Хўш, саноатда меҳнат унумдорлигининг ўсиши қандай боряпти? Бу борадаги аҳвол ҳамшаҳарларимизни қаноатлантирадими? Умуман олганда бунга «Ҳа», деб жавоб бериш мумкин. Масалан, ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан бу йилнинг биринчи ярмида меҳнат унумдорлиги 3,1 фоизга ошди. Саноат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ўсишининг ҳаммасига меҳнат унумдорлигини ўстириш эвазига эришилгани қувончлидир. Аммо районлар ҳақида аниқ тўхталадиган бўлсак, беш қўл баравар эмаслиги аён бўлади. Еттита районда бу борада натижалар қувончли бўлди. Айни вақтда, масалан, Собир Раҳимов районида маҳсулот ҳажмининг кўпайишига ишловчилар сонини ошириш эвазига эришилди. Куйбишев ва Ҳамза районларида эса ўтган йилнинг январь — июнь ойларига нисбатан маҳсулот ҳажмларини камайтириб юборишга йўл қўйилди. Айрим районлар ва корхоналарда меҳнат унумдорлигининг пасайиши оқибатида кутилган кўпгина маҳсулотлар тайёрланмай қолди.

Сифатда ўзгариш сезиляптими?

МАЪЛУМКИ, шаҳардаги 15 та ишлаб чиқариш бирлашмасида давлат қабули жорий этилган. Бундан мақсад саноат маҳсулотлари сифатини оширишдир. Бу бирлашмаларда давлат қабулига тақдим этилган маҳсулот уларда жаъми ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг салкам 66 фоизини ташкил этмоқда. Айтиш мумкинки, маҳсулотларнинг деярли барчаси ундан муваффақиятли ўтяпти. Биринчи тақдим этишдаёқ эса 86,5 фоиз маҳсулот қабул этилгани нур устига аъло нур бўлди. Давлат қабули жорий этилган корхоналарда буюртмаларни етказиб бериш бўйича шартнома мажбуриятлари 99 фоиз адо этилди (Истеъмолчиларга 5,1 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилмади). Айни чоқда давлат қабули ходимлари маҳсулот сифатига талабчанликни кучайтирдилар. Чунончи ўтган ярим йил ичида улар томонидан 13 минг сўмлик маҳсулот чиппакка чиқарилди. Ҳар уч корхонадан бири шартнома мажбуриятларига риоя қилмади. Моллар сифати бўйича Давлат инспекцияси республика стандартлаш ва ўлчов маркази статистика бошқармасига сифатсиз ва ностандарт тайёрланган маҳсулотлар юзасидан 25 та қоғоз юборди — жаъми 207,7 минг сўмлик маҳсулотни харид қилинган товар маҳсулотлари ва барча шунга алоқадор кўрсаткичлардан олиб ташлашни талаб этди. 7 та корхонанинг товар маҳсулотлари ҳисоботидан 152 минг сўмлиги чиқариб ташланди. 18 та корхона эса бу талабга ҳали риоя этганича йўқ. Аниқ мисоллар келтириб ўтамиз. «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси 3,9 минг сўмлик, «Октябрь 50 йиллиги» номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси 5 минг сўмлик, 1-пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмаси 2,8 минг сўмлик маҳсулотни ҳали ҳисоботлардан чиқариб ташламади.

Ой бошида хотиржамлик...

ТЎЛА хўжалик ҳисоби ҳар бир корхона жамоаси учун имтиҳондир: омилкорлик, тежамкорлик ва ишбилармонлик синовидир. Ҳозир 15 та корхона ва бирлашма тўла хўжалик ҳисобининг иккинчи моделида ишлаб, даромадни нормативлар асосида тақсимламоқда. «Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, ҳисоблаш техникаси ва информатикаси, геология-қидирув, ҳисоблаш техникасини ремонт қилиш, санитария-техника жиҳозлари, сунъий ювиш воситалари, тажриба ремонт-механика, республика автомобиль ремонти ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкент заводлари ва бошқа корхоналарнинг жамоалари ана шу усулда иш олиб бордилар. Бу қандай натижа берди? Ана шу корхоналарда ярим йилда эришилган иқтисодий кўрсаткичлар шаҳарга нисбатан бирмунча юқори бўлганлигини қайд этиш лозим. Улар буюртмаларни етказиб бериш бўйича шартнома мажбуриятларини 99,5 фоиз қилиб адо этдилар.

Ижара усулида эса шаҳарда 8 та корхона ишламоқда. Булар — ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси (аввалги тўқимачилик комбинати), техник хизмат кўрсатиш маркази, «Папирус» фирмаси, «Ташавтоматика», темир-бетон конструкциялари, асфальт-бетон, абразив заводлари ва бошқалар. Асосан ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси касрига бу корхоналар бўйича иқтисодий кўрсаткичлар шаҳарга нисбатан пасайиб кетди. Шартнома мажбуриятларини бу корхоналар 98 фоиз бажарди, холос. Ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига қараганда ярим фоизга камайди.

Аммо «хўжалик ичи»даги бундай номутаносибликларга қарамай Тошкент саноат корхоналари ярим йилликда 62 та пахта териш машинасини, 1495 километр узунликдаги бронекабелни, 335 тонна қоғозни, 381 минг дона трикотаж буюмларни ва 722 минг сўмлик қишлоқ хўжалик машиналарини белгиланган режага нисбатан кўп тайёрлаб берди.

Саноат маҳсулотларининг 70 та энг муҳим турлари бўйича ярим йиллик топшириқларни ҳар тўрт корхонадан бири уддалай олмади. Саноат корхоналари истеъмолчиларга 196 та экскаватор, 564 та компрессор, 38 та трактор, 195 минг сўмлик чинни буюмлар, 172 минг сўмлик дори-дармонларни мўлжалдагидан кам етказиб бердилар. Бунинг асосий сабабларидан бири ана шу корхоналарнинг бир маромда иш олиб бормаётганидадир. Масалан, экскаватор, Ўзбекистон ва Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, СССР 50 йиллиги номидаги «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаларида ойнинг бошидан бир маромда маҳсулот тайёрланмай, ойнинг охирги ҳафтасига зўр беріляпти.

Биринчи ярим йилликда шаҳар саноати (корхоналарнинг кўзда тутган нархлари бўйича) фойда олиш режасини 103 фоиз адо этди. 30 та корхона фойда олиш бўйича белгиланган топшириқни уддалай олмади. «Промстройматериали», экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмалари, 2-темир бетон буюмлари ва дурадгорлик буюмлари ҳамда чинни заводлари жамоалари бу борада отни қамчилашлари зарур.

Юқорида айтиб ўтилганлардан кўриниб турибдики, шаҳардаги барча корхоналар ҳали бир маромда ишлаётгани йўқ. Бугун айрим корхоналар қўлга киритаётган ютуқлардан қувонсак-да, мақсадимиз — бундай қувончни ҳамма баҳам кўрса, шаҳар бўйича янги марраларга чиқиб олсак деймиз.

Бозор иқтисодиётига ўтиш арафасида шаҳарнинг ҳар бир корхонаси ўз меҳнат фаолиятини жонлантириши, ташаббускорликни қўлдан бермаслиги керак.

Ҳ. ИКРОМОВ.

● «Ташинтерм» совет-хитой корхонаси иссиқ-совуқни ўтказмайдиган оддий ва пневматик термосларни ишлаб чиқаради. Йил охирига қадар корхона бир миллионга яқин термосларни ишлаб чиқармоқчи.

СУРАТДА: термосларга гул солиш бўлимида.

Р. Нуритдинов (ТАСС) сурати.

Жумҳурият янгиликлари

Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати бошқармаси бухгалтериясида ва бошқа бўлимларида чўтлар ўрнини компьютерлар эгаллади. Энди корхонанинг барча иқтисодий хизматлари программали компьютерлар билан жиҳозланди. Электрон хизмат кўрсатишга ўтишдан олдин комбинат мутахассислари мамлакатдаги турдош корхоналарга стажировкага бориб келдилар. Кейинчалик якка тартибда фойдаланиладиган компьютерлар бутун мураккаб технология жараёнини ўз назорати остига олади.

* * *

Жомбой райони марказида Гонгконгдаги машҳур «Тексуна» фирмаси маҳсулотларининг кўргазмаси очилди. КХДР пойтахтида бу фирманинг филиали бор. Кўргазмага кундалик зарур моллар, видео ва аудиотехника қўйилган. Кўргазмани «Чонсон» кооперативи ташкил қилди. Корейс тилида бу «Олтин йўл» деган маънони билдиради. Кўргазманинг мақсади — Самарқанд вилояти корхоналари ва кооперативларини ҳамкорлик қилишга жалб этишдир. Бўлажак шериклар ўртасидаги барча операцияларни бевосита мол айирбошлаш асосида олиб бориш кўзда тутилмоқда.

(ЎзТАГ).

Хориждан хабарлар

⊙ ПРАГА. Чехословакияда 30 минг хил маҳсулотнинг нархи оширилди. Халққа ёқмайдиган бу тадбир анчадан буён тайёрланар эди ва шу сабабли аҳоли учун кутилмаган воқеа бўлмади. Одамларни ҳаммадан ҳам кўпроқ озиқ-овқат маҳсулотларининг қимматлашиши ташвишга солаётган эди. Яқинда ўтказилган жамоатчилик фикрини сўраб билиш фуқароларнинг деярли ярми озиқ-овқат маҳсулотлари нархининг оширилиши оилавий бюджетга айниқса оғирлик қилади, деб ҳисоблашини кўрсатди. Озиқ-овқат дўконлари, жумладан валютага озиқ-овқат сотиладиган дўконлар олдидаги одатдан ташқари узун навбатлар бунга ҳар қандай статистик ҳисоб-китоблардан кўра яхшироқ далил бўлди.

Ҳар қалай аҳоли нарх-наво кўтарилишида муқаррар равишда вужудга келадиган қийинчиликларга тайёр эди. Одамлар яқинда бўлиб ўтган сайловда нарх-наво тўғрисидаги ўз қарашлари ва ниятларини яширмаган номзодлар учун овоз бериб, бундай йўлни ихтиёрий тарзда танлаган эдилар.

⊙ ВАРШАВА. Варшавада «8 июль ҳаракати» ташкил топганлигининг бир йиллигига бағишлаб ўтказилган учрашув қатнашчилари Польша сўл кучларини суверенитет ва демократия йўлида қўлга киритилган ютуқларни ҳимоя қилиш учун жипслашишга даъват этдилар. Бу ҳаракат бир йил муқаддам Польша Бирлашган ишчи партиясининг ислоҳотлар қилиш кайфиятидаги аъзолари орасида пайдо бўлган эди. Улар янги ижтимоий-сиёсий шароитларда Польша сўл кучларининг замонавий партиясини ташкил қилиш йўлларини излашни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйган эдилар.

⊙ ПАРИЖ. Ҳукмрон Франция социалистик партияси (ФСП) НАТО кенгашининг давлат ва ҳукуматлар бошлиқлари даражасида Лондонда бўлиб ўтган сессиясига хос бўлган «совуқ уруш»ни тугатиш муҳити»ни қутлайди, деб таъкидлади партия миллий котиби, Европа сиёсати ва халқаро хавфсизлик муаммолари учун масъул Жерар Фукс.

Шимолий Атлантика иттифоқи, дейилади унинг бу ерда тарқатилган баёнотида, энди ўзи Марказий Европа мамлакатлари ва Совет Иттифоқи билан муносабатларда асосланадиган тамомила янги негизларни ишлаб чиқиши керак. Ж. Фукснинг фикрича, бунда қуролсизланиш, хусусан оддий қуролли кучларни қисқартириш юзасидан музокараларда жадал илгари силжиш, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгашининг доимий ишловчи таркибини ташкил қилиш, Европа ҳамжамияти билан Қўшма Штатлар ўртасида барқарор муносабатлар ўрнатиш энг муҳим жиҳатлар бўлиши керак.

«Европадаги хавфсизликни қурол-яроғларнинг энг кам даражаси билан таъминлаш келажакда ижтимоий жиҳатдан адолатлироқ жамият барпо этиш ҳамда ривожланаётган мамлакатларга [illegible] зарур бўлган қўшимча маблағларни бўшатиб олиш имконини беради», — деб таъкидлади пировардида Франция социалистик партиясининг миллий котиби. Социалистлар бу йўлдаги ҳаракатни тўла қўллаб-қувватлайдилар, деди у.

⊙ ВАШИНГТОН. Сайёрамиз аҳолиси ҳозир 5,3 миллиард кишига етди ва ҳар 11—12 йилда 1 миллиард кишига кўпаймоқда.

БМТ мутахассисларининг фикрига қараганда, сайёрамиз аҳолиси 2010 ва 2065 йиллар орасида бир хил даражада барқарор туриши, яъни туғилаётганлар билан ўлаётганлар сони тахминан бир хил бўлиши керак. Турлича тахмин усулларига кўра, бу пайтга бориб сайёрамиз жами аҳолиси 7,5—14,5 миллиард кишига етади. Жанубий Осиёда 2,7 миллиарддан 4,2 миллиардгача, Африкада 1,4 миллиарддан 4,4 миллиардгача аҳоли яшайдиган бўлади.

Нуфусшуносларнинг таъкидлашича, сайёра аҳолисининг кўпайиши «портлаш»дан кўра аста-секин, лекин тўхтовсиз сурилиб бораётган музликка ўхшайди. 90-йиллар вазифаси, деб ҳисоблашмоқда америкалик нуфусшунослар, ер аҳолисининг кўпайиш жараёнлари йўналишини тушунишга ва уни самарали равишда секинлаштириш чора-тадбирларини ишлаб чиқишга уринишдан иборат бўлади. Ердаги бўлажак ҳаётнинг сифати, кўп жиҳатдан ана шу уринишнинг муваффақиятига боғлиқ бўлади, дейишмоқда улар.

⊙ НЬЮ-ЙОРК. Ишга олишда камситиш АҚШда ҳануз кундалик воқелигича қолмоқда. Бир қанча ҳуқуқшунослик нашрларининг буюртмасига биноан «Пенн энд скун» тадқиқот фирмаси бу ерда ўтказган сўраб билиш иштирокчиларининг жуда кўпчилиги ана шундай хулосага келди.

Тадқиқотнинг кўрсатишича, американликларнинг 51 фоизи ишга ёлловчилар «ҳаммаси ёки кўпчилиги» у ёки бу даражада камситувчилик усулларидан фойдаланадилар, деб ҳисобламоқда. Бунда фикри сўралганларнинг 25 фоизи уларнинг ўзлари ҳам ишда хўрланганликларини таъкидладилар.

Нуфусшунослар АҚШ корхоналари ва муассасаларида қандай аломатларга қараб камситиш кўпроқ тарқалганлигини аниқламадилар. Бироқ бошқа манбалардан маълум бўлишича, майда миллатларнинг вакиллари ва хотин-қизлар кўпроқ камситилар экан.

⊙ ПЕКИН. Хитой иқтисодиётининг яхшиланаётгани кузатилмоқда, бироқ барча зиддиятлар ҳам ҳал этилган эмас ва жуда хурсанд бўлиш учун асос йўқ. ХХР молия министри Ван Бинцянь мамлакат халқ хўжалигининг ҳозирги аҳволини ана шундай баҳолади.

Бу ерда очилган ва молия масалаларига бағишланган Бутунхитой ишчилар кенгашида сўзга чиқиб, у молия соҳасидаги вазият аввалгидек кескин бўлиб қолаётганлигини таъкидлади, қарзлар ва молия устидан давлат назоратини янада кучайтириш керак, деган фикрни билдирди.

(ТАСС).

● **МАҲСУЛОТ ТУРЛАРИ ЯНГИЛАНМОҚДА.** Болалар пойабзалини ишлаб чиқаришга ихтисослашаётган Янгийўл пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасида маҳсулотларнинг турлари деярлик тўла янгиланди. Корхона жамоаси режаларни муваффақиятли адо этаяпти. Пойабзалларнинг сифати ҳам яхшиланмоқда. Бунга корхонани қайта жиҳозлаш, Москва, Минск ва Тошкент шаҳарларининг пойабзал моделлари уйлари билан яқин ҳамкорлик қилиш натижасида эришилди.

СУРАТДА: Австрияда ишлаб чиқарилган пойабзал таглигини қуядиган машинада Зокир Муродов топшириқларни аниқ ва пухта адо этади.

Ф. Қурбонбоев (ЎзТАГ) сурати.

Куюнчаклик билан ёзилган

Шаҳарга кўрк, бекатга ҳусн

УЗОҚ депсиниш йиллари бошқа тармоқлардаги каби шаҳар хўжалигида ҳам кўпгина муаммолар йиғилиб қолганки, уларнинг бир қисми ҳамон чуқурлашишда давом этмоқда. Бу ерда ана шундай масалалардан бир нечтаси ҳақида сўз юритиб, мутасадди ташкилотлар эътиборига айрим таклифлар ҳавола этмоқчимиз.

Дастлаб телефон-автомат, яъни телефонларнинг ночор аҳволи ҳақида гапирмоқчи эдим. Шаҳарнинг гавжум жойларига етарли миқдорда таксофон ўрнатилган. Фақат афсуски, улар орасида яроқсизи кўпроқ: бирининг аппарати таг-туги билан кўчириб олинган, иккинчисининг дастаси суғуриб кетилган, учинчисининг дастаси бор-у, микрофони йўқ, ҳамма аъзоси бор бўлганда ҳам танга «ютиб», жавоб бермайди, уланган тақдирда эса овоз эшитилмайди. Хуллас, зарурат туғилганда кишининг ҳожатини чиқариш ўрнига, асабини қақшатади.

Бу муаммонинг яна бир томони ҳам бор. Ойнаси синган таксофон дўкончалари, узуқ-юлуқ аппаратлар шаҳарни безамайди. Пойтахтимиз эса халқаро туризм шаҳри, мунтазам юзлаб сайёҳлар дунёнинг ҳар тарафидан меҳмон бўлиб келади. Бузуқ таксофонлар уларда қандай таассурот қолдираркин?

Бир муаммо иккинчисини туғдиради. Тошкентдай шаҳри азимда шаҳарлараро телефон-автомат нуқталари бармоқ билан санарли. Шу ўринда Ленинграднинг тажрибаси диққатга сазовор: шаҳарнинг ҳамма серқатнов жойида — гавжум кўчалар, метро станциялари, катта магазин ва бошқа ерларда оддий таксофон ёнига шаҳарлараро телефон-автоматлар ҳам ўрнатилган. Бунинг нақадар қулайлигини айтмаса ҳам бўлади.

Кейинги муаммо ҳам телефон билан боғлиқ — маълумотлар (справкалар) бюроси ҳақида. Аҳолиси 3 миллионга қараб кетаётган шаҳар учун бу муассасанинг ғоят зарурлиги шубҳасиз. Лекин ҳозир мавжудлари мутлақо етарли эмас, бори ҳам фақат кундуз кунлари ишлайди. Агар маълумотлар бюроси марказлаштирилиб, шаҳарнинг барча гузар жойларига махсус телефон-автоматлар ўрнатилса, марказ эса компьютер билан таъминланса, шаҳримиз қулай, туну кун ишлайдиган маълумотлар бюросига эга бўлар эди.

Энди газ-сув автоматлари масаласига тўхталсак. Коммунал хўжалик бошқармасининг ҳаракати билан ҳар йили, кечикиброқ бўлса ҳам, бундай автоматлар эпақага келтирилади, аммо кузга бориб-бормай кўпи яроқсиз ҳолга тушади. Кўпинча стакан топилмайди, танга майдалашга имкон бўлмайди. Айниқса, газ-сув дўконларининг атрофи санитария талабларига жавоб бермайдиган ҳолда бўлиши жуда хунук.

Шу каби майда-чуйда, бир қарашда муҳокама қилиб ўтиришга арзимайдиган, аммо шаҳар ҳуснини бузиб турувчи, иқтисодиётга қўшимча юк бўлаётган икир-чикирлар талай. Уларнинг ҳар бири алоҳида олинса, бартараф қилишнинг чораси йўқдай туюлиши мумкин. Шу боис ҳал қилишнинг биргина йўли — комплекс ёндошувдир. Шу икир-чикирлар турли бошқармалар — телефон алоқаси, «Союзпечать», жамоат транспорти, савдо, ободонлаштириш Бош бошқармаси каби ташкилотларга тааллуқли бўлгани учун шаҳар ижроия комитети қошида мувофиқлаштирувчи орган тузиб, уларнинг бошини қовуштириш керак. Бу орган назоратида ҳар бир гузар, чорраҳа, кинотеатр бўлиб, метро станцияларига кираверишда ва бошқа зарур жойларда махсус павильонлар очиш лозим. Бундай павильонлар кенг, ёруғ, ойнаванд айвон шаклида бўлиб, ҳар бирига 3-4 таксофон, 2-3 шаҳарлараро телефон, битта маълумот бюроси телефони, 5-6 газ-сув автомати, биттадан конверт, открытка ва бошқа ёзув-чизув буюмлари сотувчи автоматлар, бир неча танга майдаловчи, абонемент, рўзнома сотувчи автоматлар, шунингдек туфли тозалаш, киши вазнини ўлчаш учун автоматлар ўрнатилиши мўлжалланади.

Ҳар бир павильонга автоматларни созлаб турувчи бир муҳандис, қоғоз пул майдалаб, тозалик ва тартибни сақлаб турувчи, смена билан эрталаб соат 7 дан кеч соат 11 гача ишлайдиган бир неча сарроф тайинланса, павильонлар эса хўжалик ҳисобида ишласа, ҳам юқорида санаб ўтилган бошқармаларга, ҳам шаҳар ҳамёнига даромад келтирувчи корхонага айланар эди. Бу штатларни ана шу бошқармаларнинг ҳозир абонемент сотиш, таксофонларни ремонт қилиш, газ-сув автоматларига хизмат кўрсатиш билан машғул ходимлари эвазига ажратиш мумкин. Қолаверса, шаҳарда иш билан таъминланмаган аҳолини жалб қилиб ярим давлат, ярим ширкат услубида ҳам очса бўлади.

Хуллас, бундай павильонлар зарар келтираётган соҳаларни даромад манбаига айлантирар, шаҳарликлар ва меҳмонлар учун қулайлик яратар ва энг муҳими, шаҳар кўркига кўрк қўшган бўлар эди. Агар бу таклиф амалга ошгудай бўлса, у Тошкентнинг ихтироси бўлгани учун, шарқона ном қўйилиши, масалан, «Ҳандаса» деб аталиши мумкин.

«Ҳандаса» сўзига келсак, у Ўрта Шарқ фанида геометрия ва инженерлик санъатини билдирган. Алишер Навоий қаноти остида Мавлоно Ҳожи Муҳаммад, Мавлоно Муҳаммад Исфахоний, Мирак Наққош каби муҳандислар ҳар хил техника қурилмалари ясаш билан шуғулланганлар. Хусусан, Мавлоно Ҳожи Муҳаммад ясаган соат Навоий кутубхонасида сақланган. Ҳар соатда унинг ичидан бир қўғирчоқ чиқиб, ноғорачага чўп билан уриб турган, яъни у том маъноси билан автомат қурилма бўлган. Шу баҳона, бўлғуси «Ҳандаса» автомат павильонлари пештоқига занг чалувчи электрон соатлар, уларнинг ёнига термометр ва барометрлар ўрнатилса, бекатлар ҳуснига ҳусн қўшилар эди.

А. АЪЗАМОВ,
Тошкент Давлат дорилфунуни профессори.

● БЕРЛИН. ГДРнинг пойтахтида Ғарбий Берлиннинг «Данилушка» ансамбли хайрия концертини берди. Совет фани ва техникаси уйида ўз маҳоратини намойиш этган артистлар программасидан рус халқ қўшиқлари, лўлиларнинг романслари ўрин олди. Концертдан олинган даромаднинг ҳаммаси Чернобиль болалари даволанаётган Минскдаги касалхона учун дори-дармонлар харид қилишга берилади.

СУРАТДА: ансамбль қатнашчилари.

ТАСС сурати.

«Тошкент оқшоми»га жавоб берадилар

«ЮЗ ЮВИШГА ЧИРОҚ КЎТАРИБ»

⊙ «Тошкент оқшоми» рўзномасининг шу йил 17 апрель сонида «Ҳам куласиз, ҳам куясиз» рукуни остида босилиб чиққан бу танқидий мақолада 1-трамвай депоси ҳайдовчиларининг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун шарт-шароит яратиб берилмаётгани тилга олинган эди. Масалан, Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг 300 ўринли ётоқхонасидаги аҳвол ҳам аниқ мисоллар билан айтиб ўтилган эди. Бу мақола шу бошқармага чора кўриш учун юборилди. Бошқарма бошлиғи Х. С. Маҳкамов имзоси билан олинган жавоб хатида шундай дейилади:

— «Юз ювишга чироқ кўтариб» мақоласи кадрлар ва хўжалик ишлари бўйича бошқарма бошлиғи муовини М. Қодирбеков билан касаба уюшмаси комитети вакиллари иштирокида кўриб чиқилди.

Ўтказилган текшириш натижасида маълум бўлдики, мақолада айтиб ўтилган камчиликлар умуман тўғри кўрсатилган. Бу нуқсонларни бартараф этиш учун бир қанча тадбирлар белгиланди. Айни вақтда 1989 йили ётоқхонадаги аҳволни яхшилаш учун бирмунча ишлар амалга оширилганини айтиб ўтмоқчимиз. Март ойида ётоқхонанинг электр жиҳозлари бутунлай таъмирланиб, 3309 сўмлик иш бажарилди. Янги ёритиш чироқлари ўрнатилди, электр тақсимлаш қутилари ва симлари тузатилди (жумладан, ювиниш хоналари ҳам), 1-қаватдаги линолеум алмаштирилди. Ётоқхонадаги санитария-техника жиҳозларини таъмирлаш учун 1990 йилдан эътиборан ётоқхонада ана шу жиҳозларни тузатадиган уста лавозими ташкил этилди. Ётоқхонадаги буфет масаласига келсак, 1988 йили умумий овқатланиш бошқармаси ва депо маъмурияти билан биргаликда, буфет хонаси барча тегишли жиҳозлар билан тўла таъминланди. Аммо ётоқхонада истиқомат қилаётганларнинг 70 фоизи оилали эканлиги назарда тутилиб, буфет ўз харажатларини қопламайдиган бўлгани учун уни очиш мақсадга мувофиқ эмас, деб топилди. Шу сабабли ҳам ҳозирги пайтда буфет хонасидан фойдаланилмайди.

1990 йилда 1-ётоқхонада 86 минг сўмлик тўла таъмирлаш ишларини амалга ошириш мўлжалланяпти. Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг қурилиш-таъмирлаш бошқармаси пудратчи қилиб белгиланган. Санитария-техника жиҳозлари, иморат пойдевори ва томи, ювиниш хоналари ва бошқа жойларни (яшаш хоналаридан ташқари) таъмирлаш лойиҳа ҳисоб-китобларида кўзда тутилган».

Санъатнинг сеҳрли олами

Биринчи мўъжиза

САҲНА ЎРТАСИДА ёшгина бир қиз кўринади. У суҳбатдоши билан гаплашаяптию, тоқатсизлана бошлайди. Унга шу топда нимадир керак. Шуни топмаса бўлмайди. Майли, нима бўлса бўлсин, аммо топиши шарт. Суҳбатдошидан яна битта ампулани қарзга сўрайди. У эса кўнмайди, «Аввалги қарзларингни тўла», дейди. Чунки қизни яна бироз қийнаса, сўраганини вақтида бермаса, ҳамма шартига рози бўлишини билади. Лобар тиз чўкиб илтижо қилади. Фойдасиз. Руҳий азобга ортиқ бардош беролмайди. Ерга думалаб фарёд қилади, тўлғанади. Ниҳоят унга укол қилишади. Қиз тинчийди. Шу йўлга кириб қолган Лобар уйидаги борини совуради, ҳатто қизлик иффатини, ор-номусини сотади.

Нопок муҳит уни шу кўйга солди. Аслида виждон, имон деган туйғулар унга бегона эмас. Ақли-ҳуши жойида пайтларида қилаётган ишларидан беҳад азобланади, ўзидан нафратланади. Севган йигитимнинг юзига қандай қарайман деб эзилади, йиғлайди. Кейин эса яна...

Драматург Тўлқин Муҳиддиннинг «Адашганлар» пьесасидаги бош қаҳрамон — Лобарнинг ҳаёти шундай кечади. Лобар талқинини ёш санъаткор Гулбаҳор Дадамирзаева ижро этган. Дарвоқе, асарнинг шуҳрат қозониши асосан актёр маҳоратига боғлиқ. Актёр яратган қиёфа ишонарли ва жонли чиқсагина томошабин қалбига етиб боради.

«Адашганлар» асарини Й. Охунбобоев номидаги жумҳурият ёш томошабинлар театрида саҳналаштириш арафасида айниқса, бош ролни кимга топшириш масаласида кўп мунозара бўлди. Саҳналаштирувчи режиссёр, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, жумҳурият Ленин комсомоли мукофоти совриндори Лутфулла Саъдуллаев бу вазифани Гулбаҳорга ишониб топширди. Режиссёр адашмаган эди. Гулбаҳор бу вазифани муваффақиятли уддалади. Уддалади, десак камлик қилар, кечагина олийгоҳни тугатган қиз ўз ижодидаги биринчи мўъжизани намойиш этди.

— Келганимга энди бир йил бўляпти, — дейди Гулбаҳор. — Шу пайтгача жиддий бир роль ижро этмагандим. «Адашганлар»даги Лобар қиёфасини эса менга беришади деб сира ўйламагандим. Лутфулла ака ёшларга ишонадилар.

— Бошида чўчидингизми?

— Жуда қўрқдим. Бирданига шундай масъулиятли ролни ижро этиш, бунинг устига бу асар илгари А. Қаҳҳор номидаги Сатира театрида қўйилган, муносиб баҳосини олган. Маромига етказиб ўйнолмасам-а, деган ташвиш менга ҳеч тинчлик бермасди.

— Лобарга ўхшаган қизни ҳаётда кўрганмисиз?

— Кўрганман. Характерида Лобарга ўхшаш томонлари кўп эди. Фақат унинг устида жиддий ишлаш қолганди.

Актёр маҳорати ҳам шунда аслида: ҳаётда кўрганларини шундайлигича — жонли акс эшиттиришда. Томошабин тили билан айтганда «худди ўзи бўпти» қилиб ижро этишда.

Биринчи қадам, биринчи муваффақият. Бу ҳар бир актёрга ҳам насиб этавермайди. Бир суҳбатда Лутфулла Саъдуллаев шундай деганди: «Ёшларга ишониш керак!». Ҳа, ёшларга ишониб режиссёр адашмади. Гулбаҳор Дадамирзаева каби истеъдодларни кашф этди.

Равшан МУҲАМЕДОВ.

● Инсонда ҳамма нарса гўзал бўлиши керак, дейишади. Гулчеҳра Исломова ҳам энг аввало «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш фабрикасида фидокорона меҳнати, яхши фазилатлари туфайли жамоа ҳурматига сазовор бўлмоқда. Унинг бу ерда ишлаётганига беш йил бўлса-да, кўпчилик ҳурмат-эътиборига сазовордир. Киройи, корхоналаримизда ана шундай ўз ишига астойдил меҳр қўйган қизларимиз сафи кенгаяверсин!

Х Мирзакаримов сурати.

Оилага келин тушди...

⊙ **Оилага келин тушди. Унинг ташрифидан ҳамма шод. У келган хонадон қуёшдек чарақлаб, ўзгача тароват ва файз касб этди. Эрталаблари каттадан кичикка ибо билан келин салом қилиши барчанинг кўнглини кўтариб юборади. Тонг саҳардаёқ ҳовли саҳни-ю, кўчалар супирилиб, сувлар сепилган. Нонушта тайёр. Келин тушириб қайнонанинг ҳам бағрига шамол теккан.**

Келин янги бир авлоднинг муқаддимаси ҳамдир. У бу хонадонга қанчадан-қанча орзу-истаклар билан келган. Севимли ёри унинг бу туйғуларини тушуниб, қадрлай олармикан?! Минг афсуски баъзида шундай яхши бошланган ёш оила турмушига кўп ўтмай «кўз» тегади. Келин «кетаман»га, қайнона «Кетсин, боламга ундан яхшисини олиб бераман»га тушади. Ахир нега шундай бўлди? Ким айбдор бунга, қайнонами ё келинми? Ё бўлмаса куёвми?

Орзу-ҳавас билан тўй қилган қайнота-қайнона бошқа келин олишга орзуманд бўлиб қоладилар. Арзимаган гапдан катта жанжал чиқади. Яқинда С. Раҳимов район халқ судига боргандим. Фуқаролик ишлари билан шуғулланувчи халқ судьяси Мухтабар опа Ҳошимова билан шу ҳақда анчагача суҳбатлашиб ўтирдик. Судьялик иши оғир. Ниҳоятда ҳориганликлари чеҳраларидан шундоққина билиниб турарди.

— Ҳозиргина яна бир ажрим масаласини кўрдик, — дедилар Мухтабар опа. — 12 йил турмуш қурган эр-хотин. Учта фарзандлари бор. Бир-бирларини санлаб, шундай сўзлар айтишдики... Буниси ҳам майли. Эрталабки жанжалларни кўрганизда эди...

— 1989 йилда ажратишни сўраб қанча ариза тушди?

— Бултур никоҳни бекор қилиш ҳақидаги 758 та ишни кўрдик. Шундан 109 таси ижобий ҳал қилинди. 552 та оила эса ажрашди. Жумладан 23 таси хусусий ажрим.

— Хусусий ажрим, деб нимага айтилади?

— Бундай ажрим ёлғиз эркакларнинг айби билан, яъни ичкиликка берилиб кетиб оила, рўзғорни унутиб қўйган, ёки хиёнат қилиши туфайли содир бўлади. Хусусий ажрим анча кам учрайди.

— Никоҳни бекор қилиш ҳақидаги аризалар қай тарзда кўрилади?

— Бизга кўпроқ ёш оилалардан (1—3 болали) ариза тушади. Суд ҳамма ҳолда 3 ойдан 6 ойгача ўйлаб кўриш учун муддат беради. Шунда ҳам ёшлар ўз қарорларидан қайтишмаса биз ота-она, маҳалла фаоллари, хотин-қизлар кенгаши иштирокида атрофлича кўриб чиқамиз.

Қонун ҳар доим болалар манфаатини кўзлаб иш тутади. Масалан, ариза эр томонидан берилган бўлса, хотин «Ажралмайман, болаларим бор», деб айтса, суд оила, фарзанд тақдирини назарда тутиб, эрнинг ажралиш ҳақидаги даъвосини рад этади. Бу билан оилани сақлаб қолиш учун яна бир бор имконият яратади.

— Олти йилдан бери шу районда халқ судьяси бўлиб ишлаб келаётган экансиз. Иш тажрибангиздан келиб чиқиб ажралиш сабаблари ҳақида нималар дея оласиз?

— Ажралиш сабаблари турлича. Кўпинча қайнона-келин, қайнсингил-кеннойи муносабатлари бузилиши, эр-хотин дунёқараши тўғри келмаслиги, ўзаро ишонч йўқолганлиги, у ёки бу тарафнинг хиёнати туфайли рўй бермоқда.

— Бир оила бекаси, қолаверса она сифатида айтинг-чи, қандай қилса қўйди-чиқдилар сони кескин камаяди?

— Оила жуда нозик ва мураккаб салтанат. Ҳар бир оиланинг ўзига хос қонуниятлари бор. Эр-хотинга маслаҳат бериш қийин. Турмушда аччиқ-чучук, паст-баланд гаплар бўлиб туради. Лекин ҳар қандай ҳолатда ҳам ўзаро ҳурматни йўқотмаслик, кези келганда бир-бирини кечира олиш, турмуш машаққатларидан чўчимаслик керак, деб ўйлайман.

— Ахир ҳар қандай қийин шароитда ҳам бувиларимиз нолишмаганку. Балки бардош етишмаётгандир, ҳозирги биз ёшларда. Энг ёмони қийинчиликлардан бир йўла қутилишнинг ягона чораси деб аёлларимиз ўзларига ўт қўймоқдалар. Ўзига ўт қўйиб жонига жабр қилгандан кўра, фарзандларини ўйлаб, иш тутган маъқул эмасми, ҳар қанча қийин бўлса ҳам?

— Ўз-ўзига ўт қўйиш ҳолатлари вилоятларда учраб турарди. Афсуски бизнинг районимизда ҳам битта шундай воқеа юз берди. Қайнона ва қайнсингилнинг қийноқларига дош беролмай бир келинчак ўзига ўт қўйиб юборган. У ниҳоятда чидамли аёл бўлган. Ҳатто судга ажралиш ҳақида ариза бермаган. Гоҳида шундай бўладики, айрим аёлларимиз, «Ажратмасангиз ўзимга ўт қўйиб юбораман» деб қўрқитишади. Уйи нотинч, иши судда бўлган аёллар кўча-кўйларда чуқур ҳаёлларга толиб машина уриб кетган ё ақлдан озган ҳоллар ҳам бўлган.

— Айтайлик ота-она жаҳл устида ажрашиб кетишди. Улар ёлғиз ўтишмайди албатта. Турмуш қуришади. Лекин фарзандлар тақдири нима бўлади? Уларнинг ўксик кўнгилларини кўтариш мумкинми?

— Яқинда бир келин ариза кўтариб келди. Ҳали ўттизга бормаган. Олтита боласи ёнида. Эри ичиб келиб болаларини копток қилиб тепаркан. Аёлнинг касалманд отасидан бошқа ҳеч кими, яшашга жойи ҳам йўқ. Шу томонларини ўйлаб аёл яна ярашиб кетди. Ҳозирги ёшлар оила деганда нимани тушунишади, билмадиму, лекин турмуш қургандан кейин фақат ўзларини ўйламай фарзандлари тақдири ҳақида ҳам қайғуришлари керак.

Бир районда йил давомида шунча қўйди-чиқди. Бу рақамларни шаҳар миқёсида олсак қанча бўлади? Жумҳурият бўйичачи? Бу ахир юзлаб, минглаб тирик етимлар дегани эмасми? Нақадар даҳшат.

⊙ **Эр-хотин ажралишибди, деган хабарни эшитсам қалбим ларзага келади. Келинглар, ўйлаб иш тутайлик. Ўзимиздан олдин фарзандлар келажагини ўйлайлик. Муаммолар ошиб-тошиб ётган бир пайтда янги муаммолар юзага келишига йўл қўймайлик. Ҳозирги кунга келиб етимлар сони кўпайиб бораётгани —бир муаммо, фақат она тарбиясида қолган ўғил болалар орасида жиноятчилик ўсиб бораётгани — иккинчи муаммо, оиласидан ажралган аёл бошқа бир оилани бузаётгани — яна бир муаммо. Бу муаммоларни эса кўпалашиб, ақл билан ҳал этмасак бўлмайди.**

Эр-хотин ажралди, деган хабарни эшитиб кўнглим бузилади. Кўз олдимда кўзлари жавдираган жажжигина, дўмбоққина болалар намоён бўлади. Наҳотки энди уларнинг номи «тирик етим» деб аталса? Ҳаёлимда шаҳримиздаги 29-болалар уйи директори Ғиёс ака Очиловнинг сўзлари жаранглайди. «Сиз кўриб турган болаларнинг 90 фоизининг ота-онаси тирик. Ҳатто уруш даврида ҳам тарих бу қадар кўп тирик етимларни кўрмаган. Биз қўлимиздан келганча тарбия берамиз, лекин дунёда ҳеч нарса ота-она меҳри ўрнини боса олмайди».

Оилага келин тушди. Бир хонадонга умид билан келди. Умид билан келдими, ўзидан тинсин.

Муҳайё МИРСАИДОВА.

Қайнона бўлишга шаймисиз?

● **Инсон яшаш учун дунёга келади. Шунинг учун ҳам эртанги кун ҳақида орзуларимиз кўп. Яшаш масканимиз эса, оила ва шу оиладан бошланадиган Ватан! Шундай экан, оила ҳақидаги суҳбатлар ҳеч қачон эскирмайди. Аксинча, бугунги ажралишлар, мухбирлар ҳузурига ва турли идораларга арз қилиб келаётган келинчакларнинг кўз ёшлари ва яхши, чаққон келинларни кўрганда ўксиб қолаётган қайноналар дарди!... Бу ҳақда янада кўпроқ, чуқурроқ фикр юритишни тақозо этмоқда.**

Ҳа, мен ўғил-қизи улғайиб бораётган ҳар бир онадан «Қайнона бўлишга тайёрмисиз?» деб бирма-бир сўрагим келади. Тайёр бўлиш деганда, фақат саруполар ҳозирлашу, тўй харажатларини тушунманг. Менимча, энг муҳими маънавий тайёргарлик!

ҲАЁТГА мурожаат қилсак, Она — бу мураббия дегани. Оналик барча касблардан улуғ туради. Келин келса ва куёв кўрсак бу мураббиялик, бу улуғлик масъулияти яна икки ҳисса, балким ундан ҳам кўпроқ ортади. Ҳа, биз келиннинг қалбига йўл топа олишга, уни тушунишга, севишга, энг муҳими уни тарбиялаб, билмаганини маҳорат билан ўргата боришга тайёрмизми?! Ёки узатган қизимизнинг борган жойида тиниб-тинчиб кетишига муносиб йўл-йўриқ кўрсата оламизми?

Агар бу саволларга кўнглимиз тўлиб жавоб беролмасак, демак тайёрлаган саруполару, зеби-зийнатлар қиймати қолмайди. Ҳа, булар ип ечолмайди.

Яхшиси шу ўринда ибратли бир мисолни ҳикоя қила қолай.

Тошкентнинг Октябрь районидаги «Янги шаҳар» маҳалласида яшайдиган Хурсанд ака ва Саодатхон Мелиқуловларнинг беш нафар келинлари бор. Биз Саодатхоннинг дугоналари ҳар гал унинг бири-биридан дилбар, чаққон, меҳрибон келинларини кўриб кўзимиз қувнайди, ҳавасимиз келади. Ҳа, бу хонадонда катталар иззатда, келинлар хизматда.

— Саодатхон, ҳамма келинларингиз яхши-я, бунчаям омадли экансиз, ўртоқжон, — дейман, — бунинг сири борми?

— Тўғри, келинлардан омадимиз бор, — дейди Саодатхон мийиғида кулиб, — лекин қарс икки қўлдан чиқади ўртоқжон. Авваламбор, биз келинларни обдон суриштириб, яхши оилаларнинг, яъни тарбияли, инсофли, ҳаёли оилаларнинг фарзандларини танлаймиз. Бундай одобли қизлар ўғилларимга ҳам ёқади, албатта. Тўйдан кейин биринчи кунданоқ келинимни ёнимга ўтказиб, аста-секинлик билан бизнинг оиладаги тартиб-қоидани бирма-бир тушунтираман. Билмаганларини ўргатаман, одоб-ахлоқдан сўзлайман. Ўзлари ҳам зийрак, зеҳнли қизлар эмасми, битта гап етарли бўлади. Тинмай талабчанлик қилганим ва ўзим ҳам тинмаганим учунми, келинларимнинг ҳаммаси одобли, меҳнатсевар, ҳаёли...

Қайнона-қайнота бўлмиш Саодатхон билан Хурсанд ака кўп йиллар педагоглик қилишди. Ҳозир икковлариям пенсияда. Энди улар оилавий дорилфунуннинг маҳоратли, меҳрибон муаллимлари. Демак, қайнона-қайнота яхши устоз, келин эса яхши шогирд бўлса — мана «сир» нимада!

Бу катта хонадоннинг меҳмони кўп, борди-келди лозимандаси кўп. Келинлар пазандаликни ҳам ўрнига қўйишади. Кун ора норин, хасип, дўлма тайёрлаган, сомса пиширган. Сира эринишмайди, бу ишлардан чарчадим дейишмайди. Қайнона-қайнотанинг имо-ишораларини ўзлари тушуниб, билиб-билиб хизматни жойига қўяверадилар.

Саодатхон пенсияда, бекор ўтирмай деб, ширкатга аъзо бўлган. Кийим-кечак тикади, тўқийди. Келинлари ҳам ёнига кириб, чевар бўлиб кетишди, денг. «Менинг ёш болам бору, ё ишимдан чарчаб келдиму» демай қайноналарига бажонидил ёрдам берадилар. Бирон дақиқа вақтни бекор ўтказмайдилар.

— Бир умр меҳнат қилдим, — дейди Саодатхон, — яхши еб, яхши кийинишимиз — ҳаммаси меҳнатдан. Келинларим ҳам ўзимга ўхшашди. Меҳнатдан ҳеч чўчишмайди. Ер олиб, уй қурдик. Кейин кооператив уй сотиб олдик. Шундай қилиб, ҳозирча учта келинни алоҳида-алоҳида уйли-жойли қилдик.

Тўғри айтасиз, Саодатхон, меҳнатсевар бўлганга не етсин! Ҳатто оддий чойнак-пиёлаларни ҳам ўзи билиб ювиб қўймайдиган, эрта билан қуёш ёйилганда ҳам ухлаб ётадиган келинлар, кечгача гап сотиб, лақиллаб бекор ўтирадиган қайноналарнинг бири икки бўлармикан? Ана ўшаларнинг оиласида етишмовчилик ҳам бўлади, уриш-жанжалу, бир-бирини камситишлар ҳам бўлади.

Эҳ, қани энди ҳамма қайнона-келинлар ҳам Саодатхону, унинг келинларига ўхшаса? Қани энди?! Келин деганимиз эрта билан туриб қайнона-қайнотага нонушта ҳозирлашмаса, қайнона, қайнота ишданми, ё бирон йиғин ё тўйданми, сафарданми қайтганда келин пешвоз чиқиб, «Келдингизми, ойижон, дадажон!» деб бир пиёла чой тутмаса, ҳар қандай тушунган қайнонанинг ҳам сабр косаси тўлади. Йўқ, келинжонлар озгина зийрагу, озгина чаққон бўлинг. Чаққон, зийрак, битта гапни қулоғига олиб, ўзлари билиб-билиб битта кўрган, ё битта айтилган ишни қилиб кетаверадиган келинларнинг садағаси кетсанг арзийди.

Саодатхон бешинчи келинни яқиндагина туширди. Тўйдан сўнг бир-икки ҳафта ўтгач, келин кўргани бордим. Қарангки, касби ҳамшира бўлган, эндигина ўн тўққизга тўлган гўзал келинчак Умидахон ҳамма ишларни ўзи билиб-билиб, худди ўз уйидагидек эркин ҳаракат қилиб, гул-гул очилиб юрибди. Эгилиб, таъзим қилгач, шундоқ чиройли сўрашдики, дилим эриб кетди. Қадамлари, ўзини тутиши, чой узатишлари ниҳоятда гўзал. Умидахон маҳалланинг қизи. Яхши қиз маҳалладан ортмайди, деганлари шу-да!

Саодатхон мен билан суҳбатлашиб ўтиради. Муборакхон билан Умидахон бир-бирларига устозу шогирд. Билиб-билиб ўзлари мезбонлик қилишади.

— Умидахон институтга кирмоқчилар, майли, ўқитаман, — дейди Саодатхон. У аввалги келинларини ҳам деярли ҳаммасини ўзи ўқитган. Дилбархон, Маликахон, Дилдорхон, Муборакхон, Умидахон. Ҳаммаси нақ Саодатхоннинг ўзгинаси. Иш тутиши ҳам, муомала-ю одамгарчилиги ҳам. Булар Саодат учун келингина эмас, мисоли ўз туққан қизлари, энг яқин маслаҳатгўйлари, суянчиқлари. Эҳ, баъзиларнинг ўз фарзандлари ҳам буларчалик меҳрибон, оқибатли бўлолмайди-я!

Қани энди, одамзоддан ер юзида фақат яхшилик қолса, эзгу ишлар қолса. Бир-бирини ёмонлашу камситишдан бўшамайдиган қайнона-келинлар, тўхтанг, умр жуда қисқа, «зувв» этиб ўтиб кетади. Кейин қариганда беҳуда ўтган умримизга, ғафлат уйқуси билан ўтган оппоқ тонгларимизга ачиниб юрмайлик. Олтмиш-етмишга кирганда ўз қилмишларимиз ҳақида ўйлаб, виждонимиз азоб чекмасин. Турмушимизга гўзаллик бахш этиш ўз қўлимизда. Фақат озгина инсофли, озгина зийрак, меҳрли, озгина кам уйқу бўлсак, энг муҳими тилимизни ноўрин гаплардан тийсак — олам гулистон!

Умр учун, ҳаёт учун тайёрлаган энг улуғ саруномиз — маънавият ва яна маънавият бўлиб қолса — узоқроқ умр кечирамиз, меҳнатга, осойишта ва шодон яшашга кўпроқ вақт топамиз. Ҳа, онажонлар, қайнона бўлишга шаймисиз? Бир ўйлаб кўринг-а?

Санъат МАҲМУДОВА.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

«ФОТОН» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳузуридаги

39-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ҚИЗЛАР УЧУН: ярим ўтказгич асбоблар ва интеграл микросхемаларни йиғувчи, электрон саноати асбобларини синовчи, электрон саноати техника назорати бўлимининг назоратчиси;

ЙИГИТЛАР УЧУН: технологик ускуналарни созловчи, радиоэлектрон аппаратураларнинг монтажчиси, кенг профилдаги станокчи.

Ўқишга 8 ва 10 синф маълумотига эга бўлган Тошкент шаҳри ва Тошкент области (Калинин, Оржоникидзе, Янгийўл районлари) **да яшовчи йигит ва қизлар қабул қилинади.**

10-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 10 ой.

МАШҒУЛОТЛАР — «ярим ўтказгич асбоблар ва интеграл схемаларни йиғувчи», «электрон саноати техника назорати бўлимининг назоратчиси», «электрон саноати асбоблари синовчи» ихтисосликлари бўйича ўқиётган қизлар учун группаларнинг тўлишига қараб бошланади.

Ўқувчиларга ойига 77 сўм стипендия тўланади. Билим юртини тамомлагач ўқувчиларга эгаллаган касби бўйича малака оширганлик ҳақидаги диплом берилади.

8-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 3 йил.

Таълим даврида ўқувчилар уч маҳал бепул овқат, ишлаб чиқариш практикаси даврида ўзлари ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 фоизи билан таъминланадилар.

Ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар имтиёзли шартлар билан олий ўқув юртларига қабул қилинадилар.

Билим юрти ўқувчиларни информатика ва ҳисоблаш техникасига ўқитиш учун «КУВТ-86» ҳисоблаш машинасига, спорт базасига эга, вокал-чолғу ансамбли, самбо секцияси, радио ва техника ижодиёти тўгараклари ишлаб турибди.

Билим юртини тамомлагач уларга касб эгаллаганлиги ва ўрта маълумот олганлиги ҳақида диплом берилади.

Билим юртига ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш лозим: 8-синфни тамомлаганлик ҳақидаги гувоҳнома, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, медицина справкаси (086/У форма), яшаш жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 8 дона фотосурат (4 дона — 3х4, 4 дона 4х5 см. ҳажмида).

Бизнинг адрес: 700005, Тошкент шаҳри, Ленин райони, Весна кўчаси (5, 12, 68э, 183-автобусларнинг «Узбум» бекати; 1, 5, 26-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекати). Телефон 91-14-51.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

Х. З. КАЛОНОВ НОМИДАГИ ОЛИЙ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Янги ахборот технологияси (ЯАТ)лар ва бошқарувни ҳужжатлар билан таъминлаш (НИТ) соҳаларидаги касбларни эгаллашни истаган барчага Х. З. Калонов номидаги олий ҳунар билим юрти педагогик технологияларининг янги кўринишларини тавсия этади.

Олий ҳунар билим юрти ўқувчилар ва талабаларга интеграл ва кўптенгламали ўқув планлари, шахсий ўқув плани фанларини танлаш, фанлар бўйича ақлий тараққиёт даражасини аниқлаш мақсадида ишлатиладиган стандарт топшириқлар бериш, руҳшунослик-педагогика диагностикаси ва ҳоказолар каби таълимнинг янги системасини таклиф этади.

Олий ҳунар билим юрти фаолиятининг бош мезони — узлуксиз касб-ҳунар ва ҳар бир йили — бу эгалланган касб-ҳунар ва ўз куч-қуввати-ю билимларини халқ хўжалигига тадбиқ этиш учун ишлаб чиқаришга кетиш имконияти демакдир. Ҳар бир йил — таълимнинг навбатдаги босқичидаги конкурсида иштирок этиш демакдир.

Билим юрти ўз ўқувчилари ва талабаларига ЯАТ ва НИТ—ОТ соҳасида ишчидан тортиб то муҳандислик малакасигача бўлган бир неча ихтисосларни эгаллаш имкониятини яратади.

ЎҚИШ МУДДАТИ 1 ЙИЛДАН 6 ЙИЛГАЧА.

Тошкент шаҳрида пропискада турувчи, ўрта мактабларнинг 9 ва 11-синфларини битирган шахслар ўқишга қабул қилинадилар.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Кириш имтиҳонлари ўрнига абитуриентларга фанлар бўйича уларнинг ақлий тараққиёт даражаларини аниқлаш мақсадида стандарт топшириқлар берилади ва руҳшунослар суҳбатидан ўтиш тавсия этилади.

Ҳужжатлар 15 августгача қабул қилинади.

34-55-73, 34-55-51 телефонлари орқали қўшимча маълумотлар олиш мумкин.

Манзилимиз: 700084, Тошкент шаҳри, Хуршид кўчаси, 45-уй (10 «э», 44, 56, 85 «э», 88, 179-автобусларнинг «Семашко номли институт» бекати).

37-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги касб-ҳунарлар бўйича

ўқув ишлаб чиқариш усталарини

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

назорат контроль-ўлчов асбоблари ва автоматикаси оператори, электрогазпайвандчи, автомобиль ремонти бўйича слесарь, бўёқчи-сувоқчи, плитка билан қоплиловчи, ишлаб чиқариш инженери, ижодий техник раҳбари;

ўқитувчилардан: қурилиш ишлари, авто ишлари бўйича, контроль-ўлчов асбоблари ва автоматика, электрогазпайвандчилар, махсус мутахассислари, бадиий раҳбар, жисмоний тарбия раҳбари, ўзбек тилини биладиган секретарь-машинистка, психолог, машина ҳайдовчи.

Бизнинг макон: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, 20-квартал, 35-уй (69, 50, 78-автобуслар; 17-трамвайнинг «С. Раҳимов» метро станцияси бекати).

Билим ҳам, истеъдод ҳам керак

Бугун минглаб абитуриентлар касб-ҳунарли бўлиш иштиёқида ўнлаб билим масканларининг остонасини кезиб юришибди. Талаба бўлиш учун биргина билимнинг ўзи етарлими? Истеъдод, лаёқатчи? Нега бу нарсалар ҳисобга олинмайди. Айниқса, тиббиёт олий ўқув юртларига кираётганларда, яъни келажакда инсон саломатлигининг посбонларида истеъдод ҳам бўлиши керак эмасми? Балки бу ерларда айнан шундай кишиларнинг ўқигани маъқулми? Уларнинг табиий истеъдодини шакллантириш, ҳозирги замонавий медицина сирларидан дарс бериб, иккисини уйғунлаштириш фойдадан холи бўлмайдими?

Тошкент Давлат биринчи тиббиёт олийгоҳининг ректори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Турғунпўлат Даминов билан бўлган суҳбатимиз худди шу мунозара билан бошланди.

— Биласизми, — деди у, — аслида бу гапингизда жон бор. Ҳозир тиббиётимизга айнан шундай истеъдодли кадрлар керак. Кўриб турибсиз, экологиянинг бузилиши туфайли касалликларнинг сони ҳам кўпайиб кетди. «Авом табиб — офати жон» деган гап бор. Қани энди ҳар бир киши тиббиёт фанидан хабардор бўлса, ўз соғлиғини ўзи ҳимоя қиладиган бўлса, нур устига нур бўларди. Лекин ҳозирча олийгоҳга кириб ўқишни хоҳловчиларни умумий тартибдаги қоидаларга биноан қабул қиляпмиз.

— Яқинда институт ҳаётида катта воқеа бўлди. Олийгоҳ иккига бўлинди. Бунга нима сабаб бўлди? Бу қабул ишларини мушкуллаштирмайдими?

— Ўзингиз биласиз, кейинги пайтда институт жуда кенгайиб кетди. Бу албатта бошқаришни ҳам анча қийинлаштириб қўйди. Студентлар ҳам дам-бадам икки «шаҳарча»га (таъбир жоиз бўлса) қатнаверишиб чарчашди. Ораси ҳам анча узоқ. Амалий ва назарий машғулотларга эса вақтида улгуриш керак. Буни ҳисобга олган жумҳурият ҳукумати, Соғлиқни сақлаш вазирлиги давр талабидан келиб чиқиб, иккита институт ташкил этишга қарор қилди.

— Муҳарририятга ана шу бўлиниш туфайли хатлар келган. Кўпроқ абитуриентлар, ота-оналар қабул ишлари, синов имтиҳонларининг қай тарзда ўтишини сўрашган. Айни «мавсум»да шундай қилиниши қатор муаммоларни ҳам келтириб чиқарган бўлса керак?

— Биринчи олий даргоҳ бу эски ТошМИ. Иккинчиси эса янги ТошМИ. Биринчи институт қошида 1-даволаш ва тиш даволаш куллиётлари қолди. Иккинчи институт қошида эса 2-даволаш ва санитария-гигиена куллиётлари бўлади. Бироқ биз вақт тиғиз бўлганлиги учун ходимлар ўринлари, ташкилий-тузилиш масалаларини ҳали тўла ҳал қилганимиз йўқ. Лекин шунга қарамай бу йил ҳужжат қабул қилиш ишлари шу ерда, эски ТошМИ биносида ўтказилди. Бўлиниш албатта қатор муаммоларни кўндаланг қўйди. Аммо булар вақт ўтиши билан ҳал этилиб борилади.

— Бу йил қанча абитуриент қабул қилинади? Умумий қабул қоидаларига ўзгартишлар киритилганми? Абитуриентларга қандай имтиёзлар бор?

— Ўтган йилги қабул шартлари асосан сақланиб қолди. Даволаш куллиётига 400 талаба, тиш даволаш куллиётига 400 талаба қабул қилинади. Улар умумий танлов бўйича ўтишади. Ҳар бир вилоят эҳтиёжи ўрганилиб, режа ишланган. Улар шунга мувофиқ тўплаган баллига қараб олийгоҳимиз талабаси бўла олишади. Масалан, Тошкент шаҳри ва жумҳуриятимиздан ташқаридаги шаҳарлардан келган абитуриентларга 155 та ўрин берилган. Шундан 25 таси тиш даволаш кулллиётига, қолгани даволаш куллиётига қабул қилинади.

Ҳозир вилоятлардаги медицина муассасалари билан ҳамкорликни йўлга қўяяпмиз. Улар билан шартнома ишлаб чиқилмоқда. Унга кўра вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг йўлланмаси бўлган абитуриент имтиҳонлардан ўтса, конкурссиз талабалар сафидан ўрин олади. Қолганлари тайёрлов бўлимига қабул қилинадилар.

— Мана сиз олийгоҳда янги раҳбарсиз. Ўзингиз яхши биласиз, олийгоҳда тайёрланаётган кадрлар савиясига эътироз кўп. Шундай экан, бу муаммога барҳам бериш учун ишни нимадан бошламоқчисиз?

— Олийгоҳни иккига ажратишдан мақсад ҳам аслида шу эди: талабаларга чуқур билим беришдир. Моддий-техника базаси билан боғлиқ масалалар ҳал этиб бўлинди. Навбатдаги вазифа — талабалар билан ишлашни кучайтириш керак. Уларни ижтимоий соҳага бўлган эҳтиёжини қондириш зарур. Ҳозир бизда айниқса, ётоқхона муаммоси ўткир масалага айланган. Чоралар кўриляпти.

Суҳбатдош
Тўхтамурод ТОШЕВ.

СУРАТДА: имтиҳон олди ҳаяжонлари.
Х. Мирзакаримов сурати.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон кўчаси бўйлаб трамвай йўлларининг таъмирланиши муносабати билан
20 ИЮЛЬ СОАТ 22.00 дан 22 ИЮЛЬ СОАТ 18.00 ГАЧА
Санъат музейидан Марказий универсал магазинигача бўлган участкада
ТРАМВАЙ ҲАРАКАТИ БЕРКИЛАДИ

Аҳа шу даврда трамвай йўналишлари ҳаракати қуйидагича ташкил этилади;

1-трамвай йўналиши — «Образцов кўчаси — Санъат музейи — 2-ТошМИ».
3-трамвай йўналиши — беркилади.
5-трамвай йўналиши — «Қўйлиқ — Госпиталь бозори — «Россия» меҳмонхонаси — Марказий бозор».
13-трамвай йўналиши — «ТТЗ — Ташсельмаш — Куйбишев район ижроия комитети — Олой бозори — ТТЗ».
13«а»-трамвай йўналиши — «ТТЗ — Пушкин номли майдон — Олой бозори — Ташсельмаш — ТТЗ».
28-трамвай йўналиши — «Юнусобод — Санъат музейи — Госпиталь бозори — «Россия» меҳмонхонаси» — «Самарқанд» автостанцияси» (орқага ҳам худди шу йўналишда қайтилади).

Маълумотлар олиш учун телефон: 33-34-40.

Йўловчилар транспортини мувофиқлаштириш ва ривожлантириш бошқармаси.

---

17 ИЮЛЬ СОАТ 10.00 ДА
«АСБОБЛАР ВА ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ» САЛОНИ БИНОСИДА
«ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ЖОРИЙ ҚИЛИНГАН РАДИОЎЛЧОВ АСБОБЛАРИ» МАВЗУИДА

семинар ўтказилади

МАЪРУЗАЧИ — В. И. Ленин номидаги Львов заводининг вакили.

Барча манфаатдор мутахассисларни семинар ишида қатнашишга таклиф этамиз.

Айни вақтда, Сиз қуйи ва юқори частотали ҳар хил турдаги генераторлар, Топаз тензо-кучайтиргичлари, Агат қувват манбаи, рақамли вольтметр, IBM/PC/XT/AT типидаги шахсий компьютерлар билан СМ сериядаги машиналарнинг тўқнашув қурилмасини, воситачилик бўлимида эса — «Искра-226», «Искра-1030», ЕС-9080, ЕС-9051, СМ-1803,3 электрон ҳисоблаш машиналарини сотиб олишингиз мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Ғ. Ғулом кўчаси, 2-уй (4, 9-трамвайлар; 13, 70, 77-автобусларнинг «Оқтепа» бекати).

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 78-40-43, 78-02-38.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ МОТОР ЗАВОДИГА

Токарлар, фрезерловчилар, ичдан йўнувчилар, электр пайвандчилар, силлиқловчилар, чархловчилар, саноат ускуналарини тузатиш ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича электр монтёрлар, автомат йўналишлар ҳамда рақамли дастур билан бошқариладиган дастгоҳларнинг операторлари;

Бош металлург, бош ҳисобчи ўринбосари, гидравлика муҳандислари, электрончилар, металлурглар (янгидан ташкил қилинаётган ишлаб чиқариш тузилмаларида ишлаш учун);

Чилангарлар: асбобсозлар, саноат ускуналарини тузатувчилар, металл конструкцияларини йиғиш бўйича механика йиғув ишлари, двигателларни йиғиш бўйича механика йиғув ишлари; назорат ўлчов асбоблари ва автоматика, сантехниклар;

Созловчилар: автоматлар ва ярим автоматларни, автомат йўналишлар ва агрегатли дастгоҳларни, металл қирқувчи ускуналарни, рақамли дастур билан бошқариладиган дастгоҳларнинг электрон системаларини, автомат йўналишларни, Германия Федератив жумҳурияти ва Италияда ишлаб чиқарилган автомат йўналишларда ишлаш учун созловчи операторларни;

Двигателлардаги нуқсонларни аниқловчи ва синовчилар;

Қуювчилар: металлар ва қотишмаларни, босим остида қуйиш машиналарида, машинада қолипловчи стерженчилар, металл эритадиган печларнинг ичини ўтга бардошли материал билан ишлаб чиқувчилар, қирқувчилар, эритиш печига шихта (руда, шлаг, ёқилғи ва шу кабилар) ташловчилар;

Юк ортиш ва тушириш ишларида қатнашувчи ишчилар, юкчилар ва бошқа турдаги ишчи касблари.

Касбга эга бўлмаганлар кейинчалик заводда ишлаш шарти билан заводда ёки «Минавтосельхозмаш»нинг Москва, Владимир, Минск ва бошқа шаҳарларидаги ишлаб чиқариш корхоналарида уч ойдан то бир йилгача бўлган муддатда ўқиб-ўрганиб касб эгаллашлари мумкин. Ўқиш пайтида 100 сўмдан стипендия тўланади ҳамда меҳнатга вақтбай-мукофотли, ишбай-мукофотли ва билвосита-ишбай тарзда ҳақ тўланади.

Маълумотлар олиш учун Тошкент шаҳар аҳолини ишга жойлаштириш, қайта ўқитиш ва касбга йўналтириш марказига (Космонавтлар шоҳкўчаси, 6-уй, телефон 56-07-23), **ва завод кадрлар бўлимига** (98-47-77) **мурожаат қилинсин.**

Табиий газдан фойдаланганлик учун қийматининг 100 фоизи ҳажмида ҳақ тўлайдиган ҳамда ўз хусусий уйларида истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва байналмилалчи жангчилар

ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Президентининг «Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган ғалабанинг 45 йиллиги байрам қилиниши муносабати билан Улуғ Ватан уруши ногиронлари, қатнашчилари, байналмилалчи-жангчилар, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига қўшимча имтиёзлар бериш тўғрисида»ги фармонига мувофиқ

1990 йил 1 июлдан бошлаб, Улуғ Ватан уруши ногиронлари учун белгиланган имтиёзлардан Улуғ Ватан урушининг барча иштирокчилари ва байналмилалчи-жангчилар ҳам фойдаланадилар.

ИМТИЁЗЛАРНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ УЧУН «ТАШГАЗ» БОШҚАРМАСИГА ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТИШ ЗАРУР: имтиёзларга бўлган ҳуқуқини тасдиқловчи Улуғ Ватан уруши қатнашчиси гувоҳномаси, паспорт, уй дафтари, абонент дафтари.

Газдан фойдаланганлик учун имтиёзли ҳақ тўлаш имтиёзлар расмийлаштирилган кундан бошлаб амалга оширилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Б. Хмельницкий кўчаси, 59«А»-уй, 1-қават, 4-хона.

Иш куни — соат 9 дан 18.00 гача, дам олиш куни — якшанба.

Маҳаллий кенгашлар ва маҳкамаларга қарашли уйларда яшовчи шахслар имтиёзларни расмийлаштириш учун турар жойлардаги ЖЭК, ЖЭУга мурожаат қилишлари лозим..

«ТАШГАЗ» БОШҚАРМАСИ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Хадра майдони)

20 ИЮЛДАН БОШЛАБ

МАВСУМ ОЧИЛАДИ
КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

2 бўлимдан иборат ранг-баранг дастур
Цирк санъатининг барча жанрлари, масхарабоз гуруҳларининг чиқишлари билан намойиш қилинади.

Томошалар соат 19.30 да; шанба кунлари— соат 16, 19.00 да, якшанба кунлари — соат 12, 15, 18.00 да бошланади.

Олдиндан билет сотиш ташкил қилинган.

Болалар муассасалари ва қишлоқ жойлардан келган томошабинларнинг буюртмалари бўйича навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади.

Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-84.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

34-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

9-11 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАРНИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ун ишлаб чиқариш корхоналарининг аппаратчиси, ёрма ишлаб чиқариш корхоналарининг аппаратчиси, озуқа ем ишлаб чиқариш корхоналарининг аппаратчиси, нон ёпиш саноати машина ва ускуналари созловчиси, совутиш қурилмалари ремонти ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича слесарь, тунукасоз, қандолатчи.

ЎҚИШ МУДДАТИ: 11-синф маълумоти билан — 1 йил. 9-синф маълумоти билан 2 йил.

Билим юртига 9-синф маълумоти билан қабул қилинганлар 3 маҳал бепул иссиқ овқат, формали кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртига 11-синф маълумоти билан қабул қилинганларга ойига 30 сўм стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси вақтида ўқувчилар иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида пул мукофоти оладилар.

Билим юрти қошида кечки ўрта мактаб ишлаб турибди. Спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик ва турли тўгараклар мавжуд. Четдан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар ўрта ва олий ўқув юртларига ўқишга юбориладилар.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: директор номига ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжат, паспорт ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, яшаш жойидан справка, медицина справкаси, 6 дона фотосурат (3х4 см.), таржимаи ҳол.

Адрес: Тошкент шаҳри, Ҳамза ноҳияси, 2-Сельмаш проезди, 15-уй, (10, 16, 21, 28, 30, 48, 71, 72, 80, 111-автобусларнинг «Ташсельмаш» заводи» бекати, 13-трамвайнинг «Ташсельмаш» метро станцияси» бекати).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ МАОРИФИ ВАЗИРЛИГИ
ШАҲАР ХАЛҚ МАОРИФИ БОШҚАРМАСИ

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Тошкент шаҳар 37-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ «Ташметрострой» қурилиш тресги учун қуйидаги ихтисослар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

9-СИНФ АСОСИДА

электр-газ пайвандчи, плитка билан кошинловчи, бўёқчи-сувоқчи, назорат-ўлчов асбоблари ва автоматикаси оператори, автослесарь.

Ўқув машғулотлари ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ 2 ва 3 ЙИЛ.

Билим юртини муваффақиятли тугатган ўқувчиларга олий ўқув-юртларига, техникумларга киришга йўлланмалар берилади.

11-СИНФ АСОСИДА

электр-газ пайвандчи, 94 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар. Ўқиш муддати 6 — 10 ой. Ўқишга ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар ва Тошкент шаҳрида пропискага эга бўлганлар қабул қилинади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: билим юрти номига ариза, маълумоти ҳақида гувоҳнома.

Билим юрти макони: Чилонзор ноҳияси, 20 квартал, 35-уй (50, 78-автобуслар, С. Раҳимов метро станциясидан 17-трамвай).

Телефон: 76-89-05.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги
Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси

В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ

С. И. Қадишев номидаги 33-авиация ҳунар-техника билим юрти

қуйидаги ихтисосликлар бўйича
1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учувчи аппаратларни йиғувчи слесарь, механика-йиғув ишлари слесари, учувчи аппаратлар деталларини тайёрлаш ва парчинлаб иш бажариш бўйича слесарь, кенг профилдаги станокчи, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, фрезерчи, электр-газ пайвандчи.

УҚИШГА 8 ВА 10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ҲАМДА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ВА ШАҲАР АТРОФИДА ЯШАБ ТУРУВЧИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

10-синфни тамомлаган ўқувчилар, шунингдек Совет Армияси сафларидан истеъфога бўшатилган ёшлар учун ўқиш муддати — 6—10 ой. Ўқувчиларга ойига 65 сўм стипендия тўланади. 8 синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 1—3 йил. Улар бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртини тамомлагандан сўнг талабаларга ўрта маълумот ҳақидаги диплом ва касб бўйича тегишли малака оширгани ҳақидаги ҳужжат берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга стипендия сақланган ҳолда ишлаб топган ҳақининг 50 фоизи тўланади.

Билим юртидаги ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

ЎҚИШ — ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юрти ҳарбий-спорт базасига эга. Вокаль-чолғу ансамбли, авиамодель тўгараги, миллий чолғу асбоблари ансамбли, сурат чизиш студияси, духовой оркестр, дельтопланда парвоз этиш, компьютер техникаси тўгараклари ишлаб турибди. Билим юртида Ёшлар техника ижодиёти лабораторияси ишлаб турибди. Бу ерда ўқувчиларга бажарган иши учун 100 фоиз меҳнат ҳақи тўланади.

Билим юртини тамомлаб чиққанлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга юбориладилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганларга эса олий ўқув юртларининг кундузги ва кечки бўлимларига, шунингдек барча олий ўқув юртларига ўқишга киришлари учун йўлланмалар берилади.

Билим юртига ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари лозим: директор номига ариза, 8-синфни тамомлаганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, туғилгани ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, медицина справкаси (0/86 форма), 6 дона фотосурат (3х4 ва 4х5 см).

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (8, 30, 103, 106, 119, 171-автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номидаги билим юрти» бекати).

Телефонлар: 96-58-20, 96-47-70, 96-39-72.

«ИНТУРИСТ» МАДАНИЙ АХБОРОТ МАРКАЗИ БИНОСИДА

27, 28, 29, 30, 31 ИЮЛДА

МАКСИМ ГОРЬКИЙ НОМИДАГИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК РУС

ДРАМА ТЕАТРИ БИНОСИДА

1, 2, 3, 4, 5 АВГУСТДА

МОСКВА ТАГАНКАДАГИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТЛАРИ

Билетлар М. Горький номидаги драма театри кассасида сотилмоқда.

КИНО

16 ИЮЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (катта зал, 18.30, 20.40); «ЭЛЬВИРА — ЗУЛМАТ ҲОКИМАСИ» (кичик зал, 18, 20.00).
Қозоғистон — «ШИНА — ЧАНГАЛЗОРЛАР МАЛИКАСИ» («ТАРЗАН-АЁЛ» 17, 18.30, 20.00).
Нукус — «СЕВИМЛИ РОЖА» (18.30, 20.45).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «АТЛАНТИДА ДОҲИЙЛАРИ» (20, 21.30); «БИРОН-БИР ДАЛИЛСИЗ» (18.00).
Восток — «КАТТА ОДАМ» (17.30, 20.45).
Фестиваль (ёзги) — «ЕҚИМТОЙ ФИРИБГАРЛАР» (21.15).
К. Ерматов номли — «ФИДОЙИ» (тоқ соатларда).

17, 18 ИЮЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ЧЎЗИЛГАН ҚАСОС» (катта зал, 11, 13.30, 16, 18.30, 20.40); «ЭЛЬВИРА — ЗУЛМАТ ҲОКИМАСИ» (кичик зал, 12, 14, 16, 18, 20.00).
Қозоғистон — «ШИНА — ЧАНГАЛЗОРЛАР МАЛИКАСИ» («ТАРЗАН АЁЛ», 11, 12, 13.30 14.30, 16, 17, 18.30, 20.00).
Нукус — «СЕВИМЛИ РОЖА» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «АТЛАНТИДА ДОҲИЙЛАРИ» (12, 16, 20, 21.30); «БИРОН-БИР ДАЛИЛСИЗ (14, 18.00).
Восток — «КАТТА ОДАМ» (11, 14, 15, 17.30, 20.45).
Фестиваль (ёзги) — «ЕҚИМТОЙ ФИРИБГАРЛАР» (21.15).
К. Ёрматов номли — «ФИДОЙИ» (тоқ соатларда).

Тошкент шаҳар 15-ҳунар-техника билим юрти томонидан **Раҳимов Абдулла Норбоевич** номига берилган Б—212657 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИНИНГ КИЧИК МАЖЛИСЛАР ЗАЛИДА

ҲАР ОЙНИНГ 16 КУНИДАН 30 КУНИГАЧА

нигоҳ орқали таъсир кўрсатиб даволовчи экстрасенс-руҳий табиб

АБДУҒАФФОР АБДУЛЛАЕВ

ДАВОЛАШ СЕАНСЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ

Унда бош оғриғи, бод, ошқозон-ичак, буйрак, жигар, қичима, зотилжам, бўғма, кўз-қулоқ-бурун хасталиклари билан касалланган беморлар шифо топадилар. Шунингдек, фарзандталаб оилаларга эр-хотин иштирокида махсус сеанс берилади.

Табибнинг иш вақти соат 10.00 дан 13.00 гача, билет нархи якка тартибдаги сеанс учун 10 сўм, коллектив сеанс учун 8 сўм.

Манзилимиз: Пушкин кўчаси, 1-уй, Ўзбекистон Ёзувчилари уюшмаси, метронинг «Октябрь инқилоби» бекати.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов районидаги 159-ўрта мактаб томонидан **Сапарбекова Айгуль Абдурахмановна** номига берилган Г —996141 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар ГСПТУ-9 томонидан **Жонайдарова Сапаргул** номига берилган 265572 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институти жамоаси француз тили факультети фонетика кафедрасининг катта ўқитувчиси Н. Юсуповага онаси

Мавжуда ЮСУПОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбек давлат Ёш томошабинлар театри жамоаси Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

Тамара САЧАКОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

Р. 02839.
140.390 нусхада чоп этилади. **Индекс 64690. Д—2201.**
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.